permanentă devenire și în care salturile calitative sînt una din legile fundamentale ale progresului.

Evident, concepția lui Brecht asupra teatrului poate fi — și a și fost — discutată din mai multe puncte de vedere. Mai puțin se cuvine a fi impusă ca dogmă sau linie directoare.

însă nimeni nu poate contesta că în cadrul acestei concepții marele dramaturg a creat o operă de mari dimensiuni, iar neobositele și permanentele sale căutări în făurirea unor noi forme ale literaturii dramatice și teatrului au și dobîndit valoarea unui considerabil cîștig de experiență peste care nu se poate trece.

Grandoarea lui Brecht stă cu osebire în mesajul său, în rechizitoriul lucid şi tăios ca un vîrf de pumnal cu care nimereşte drept în inima societăţii capitaliste, a oamenilor şi concepţiilor ce-o reprezintă.

V. MOGLESC

U

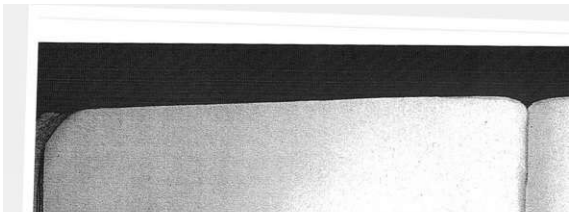

Anna Fierling. Kailrin, fiica ei (mută). Eilif, fiul ei cel mare. Schweizerkas, fiul ei cel mic. Recrutorul. Plutonierul. Bucătarul. Generalul. Predicatorul. Magazinerul. Yvctte Pottier. Chiorul. Sergentul-major. Colonelul. Secretarul. Soldatul tînăr. Soldatul bătrîn. Țăranul. Țăranca. Băiatul. Bătrîna. Alt țăran. Altă țărancă. Țăranul tînăr. Locotenentul. Soldați. O voce.

Primăvara anului 1624. Generalul Oxen- stjerna recrutează trupe în Dalarne, pentru campania contra Poloniei. Cantinierei Anna Fierling, cunoscută sub numele de „Courage", îi pleacă un fiu.

Șosea în apropierea orașului. Un plutonier și un recrutor dîrdîie de frig.

RECRUTORUL: Cum să strîngi trupe de pe-aici? Plutonier, mă bate gîndul să isprăvesc cu viața. Pînă în ziua de douăsprezece trebuie să-i adun colonelului neapărat

patru plutoane, dar oamenii ăştia sînt aşa de răi, că mi-e frică să mai şi dorm la ei. Cînd, în sfîrşit, pun mîna pe cîte unul la care nu prea mă uit, ca să nu-i văd pieptul de găină şi vinele umflate, şi am norocul să-l îmbăt, să-l fac să iscălească, numai ce-l aud cînd plătesc rachiul: mă duc pînă afară. Atunci sar după el la uşă, fiindcă simt ceva. într-adevăr, pe-aci ţi-e dtumul — s-a făcut nevăzut ca puricele cînd te soiirpini. Ăştia n-au nici cuvînt, nici simţămînt. Plutonier, mi-am pierdut încrederea în oameni.

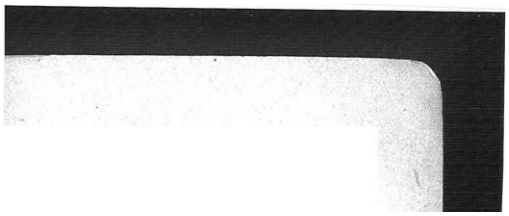

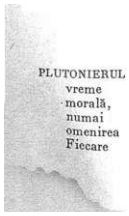
PLUTONIERUL
vreme
morală,
numai
omenirea
Fiecare

: Se vede că pe-aici n-a mai fost de multă război. Păi, din ce să se nască atunci o te întreb? Pacea înseamnă dezordine, războiul aduce rînduială. Prea huzurește cînd e pacc. Cine vrea face ce-i pjace... se-ndoapă cum poftește, brînză și franzelă,
și lîngă brînză — slănină. Nimeni nu știe cîți tineri și cîți cai sănătoși sînt în orașul ăsta — n-au fost niciodată numărați. Am cutreierat ținuturi pe unde poate că de șaptezeci de ani nu mai fusese războiu. Ei bine, oamenii n-aveau nici un fel de nume și nici nu știau cum îi cheamă. Numai în război se țin liste și registre în regulă; cizmele se strîng în baloturi și grîul în saci; oamenii și vitele se numără cu grijă și se trimit la locul cuvenit, fiindcă se știe: război fără rînduială nu se poate!

RECRUTORUL: Așa e!

PLUTONIERUL: Ca orice binefacere, războiul nu e ușor la început. Gînd începe, greu îl mai oprești, deși oamenii se tem de pace, ca la zaruri de sfîrșitul jocului, fiindcă trebuie să socotească ce-au pierdut. Numai la început îi sperie războiul. E o noutate prea mare pentru ei.

RECRUTORUL: Uite o căruță trasă de doi băieți, vine încoace. Vezi în căruță două femei? Pune nuna pe cea bătrînă, plutonier! Dacă nici acum nu facem nimic, să știi că eu nu mai stau aici, în bătaia vîntului de april. ***(Se aude un semnal de trîmbiță. Se apropie o căruță cu coviltir, trasă de doi***

băieți. în căruță stau Anna și fiica ei mută— Kattrin.)

ANNA: Bună dimineața, domnule plutonier!

PLUTONIERUL *(le taie calea):* Bună dimineața, oameni buni! Ge-i cu voi?

ANNA: la, niște negustori. *(Cîntă.)*

Lasă tobele să tacă Lua-l-ar dracul de război. Are maica,
să le placă, Pentru oameni, cizme noi, Ca să. fugă înapoi.
Știu atîta, două buchii, Rîie numai și păduchii.
Trag la tun ca niște vite, Rabdă, duc, pe necîrtite. Barem
cînd muriți, soldați, Să fiți bine încălțați.
Primăvara se întoarce Și zăpada-n gropi o stoarce Peste
morți și o dezgheață. Cîți ați mai rămas în viață. Cîte
patru, cîte doi, O porniți iar la război.

Toți eroii-s mațe goale. Mor de foame, generale. Am
franzelă pentru ei Și rachiu pentru mișei.
O ghiulea în burta goală-i Lucru prost, fără-ndoială. Eu
le-ndop vîrtos pe țoape Și pe urmă pot să crape.
Primăvara se întoarce Și zăpada-n gropi o stoarce Peste
morți și o dezgheață. Cîți ați mai rămas în viață, Cîte
patru, cîte doi, O porniți iar la război.
PLUTONIERUL: Dar voi? Unitatea voastră?
BĂIATUL CEL MARE: Al doilea regiment finlandez.
PLUTONIERUL: Hîrtiile!
ANNA: Ce hîrtii?
BĂIATUL CEL MIC: Păi, nu știi că-i Anna Fierling poreclită
„Courage"?
PLUTONIERUL: N-am mai auzit de ea. Așa o cheamă?

ANNA': Mi s-a zis aşa de cînd am trecut cu căruţa prin front, la Riga. Aveam în căruţă cincizeci de

pîini gata să
mucegăiască şi
trebuia să trec cu
orice preţ

.PLUTONIERUL: Lasă gluma. Actele!

ANNA *(scotocește într-o cutie de tinichea, într-un maldăr de hîrțoage pe care le scoate):* Astea sînt toate hîrtiile mele, plutoniere. Uite, între altele, și niște foi de liturghie, de împachetat murături, mai uite și o hartă a Moraviei. Te pomenești că mai ajung și pe acolo, de nu, e bună pentru șoareci. Ăsta e biletul de la primărie, în care se arată că nu mi-a murit calul de răpciugă. A costat cincisprezece fiorini, dar, slavă Domnului, nu i-am plătit din punga mea. Hîrtii berechet!

PLUTONIERUL: Nu te-ntinde!... Te învăț eu minte să te mai obrăznicești. Unde ai mai pomenit negoț fără autorizație de la comandant?

ANNA: Cu mine să vorbești frumos. Ce-mi spui în fața copiilor că mă obrăznicesc! Ce aveți cu mine? Nici nu vă cunosc. Autorizația e scrisă pe mutra mea cinstită. Treaba dumitale, dacă nu știi s-o citești. N-o să-mi lipesc un timbru pe nas.

RECRUTORUL: Plutoniere, femeia asta e suspectă. în armată ținem la disciplină.

ANNA: Eu știam că la ciorbă.

PLUTONIERUL: Cum zici că te cheamă?

ANNA: Anna Fierling.

PLUTONIERUL: Va să zică, toți ăștia sînt niște Fier- lingi?

ANNA: De ce? Fierling sînt numai eu.

PLUTONIERUL: Păi, nu-s copiii tăi?

ANNA: Ba da. Asta înseamnă că trebuie să purtăm toți același nume? *(Arătînd spre băiatul cel mare.)* Pe ăsta, de pildă, îl cheamă Eilif Nojocki. O să mă-ntrebi de ce? Fiindcă tat'su susținea morțiș că îl chema cam așa: Kojoski, Mojocki... Băiatul nu l-a uitat, numai că cel de care-și mai aduce aminte e altul, un franțuz cu țăcălie. Afară de asta e deștept ca tat'su, un șmecher în stare să-ți scoată nădragii fără să simți. Ceilalți, tot așa, fiecare cu numele lui.

PLUTONIERUL: Alt nume fiecare?

ANNA: la nu mai face pe cuviosul.

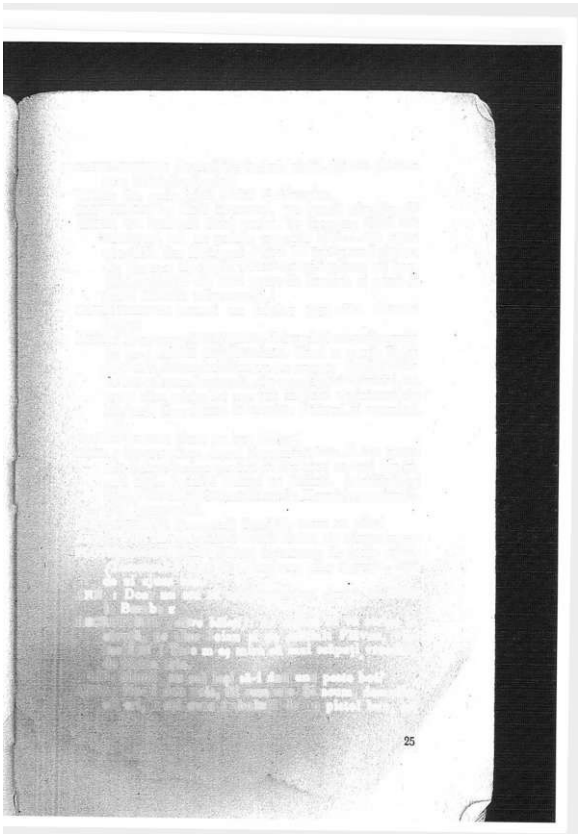

PLUTONIERUL: Atunci ăla trebuie să fie chinez. ***(Arată spre băiatul cel mic.)***

ANNA: De unde pînă unde? E elveţian.

PLUTONIERUL: Întîi francezul, pe urmă elveţianul?

ANNA: Ce francez? Nici vorbă de francez. Ce-i tot încurcaţi, că ne prinde noaptea aici... Am spus elveţian, dar îl cheamă Fejos. Pe tat'su nu-l chema de loc aşa. Lucra la fortăreaţă şi-i plăcea să bea. *(Schweizerkas nu mai poate de bucurie şi pînă şi muta Kattrin e bucuroasă.)*

PLUTONIERUL: Atunci nu înţeleg cum de-l cheamă Fejos?

ANNA: N-aş vrea să vă jignesc, dar văd că nu o să muriţi de prea multă deşteptăciune. Cînd a venit Fejos pe lume, tocmai trăiam cu un ungur. Nu-l supăra de loc că eram borţoasă, şi s-a curăţat de rinichi, cu toate că-n viaţa lui n-a pus în gură o picătură de băutură. Om foarte de treabă. Băiatul îi seamănă leit.

PLUTONIERUL: Doar nu era tat'su!

ANNA: Ce-arc a face, dar el îi seamănă leit. L-am poreclit Schweizerkas pentru că e vînjos ca toţi elveţienii ăştia hrăniţi numai cu brînză. *(Arătîndu-şi fiica.)* Pe ea o cheamă Kattrin Haupt, e pe jumătate nemţoaică.

PLUTONIERUL: Frumoasă familie, n-am ce zice!

ANNA: Da, am cutreierat toată lumea cu căruţa: mea.

PLUTONIERUL: Bine! Facem însemnare de toate astea. *(înseamnă.)* Eşti din Barnberg, din Bavaria, cum de ai ajuns aici?

ANNA: Doar nu era să aştept pînă să ajungă războiul la Barnberg.

RECRUTORUL *(către băieţi):* Ar trebui să vă strige la căruţă, pe tine Joian şi pe celălalt Plăvan, vite încălţate! Tare m-aş mira să mai scăpaţi^ vreodată de oştea asta.

EILIF: Mamă, nu mă lăsi să-i dau una peste bot?

ANNA: Nu-ţi dau voie, fii cuminte. Şi acum, domnilor ofiţeri, n-aţi avea trebuinţă de un pistol bun, ori dc o cataramă? A dumitale s-a tocit de tot, domnule plutonier. i

PLUTONIERUL: Altceva îmi trebuie mie. Ai nişte băieţi zdraveni cît un munte: pieptul lat, picioarele tari. Mă întreb de ce fug dc serviciul militar.

ANNA *(repede):* Mută-ţi gîndul, plutoniere. N-am copii pentru oştire.

RECRUTORUL: De ce nu? E de cîştigat aur şi glorie. Vînzarea de cizme e treabă muierească. *(Lui Eilif.)* la vino-ncoace să te văd mai bine. Ce eşti tu, bărbat ori piţigoi?

ANNA: E fricos ca un piţigoi. Destul să te uiţi mai aşa la el, că şi cade jos...

RECRUTORUL: Strivind în cădere un viţel... *(Vrea să-l ia cu el.)*

ANNA: Lasă-l în pace. N-ai altă treabă?

RECRUTORUL: M-a înjurat. Mi-a zis că am bot. Vino să ne răfuim amîndoi, ca bărbaţii.

EILIF: N-avea grijă, mamă, am eu ac de cojocul lui.

ANNA: Nu te mişca, haimana. Ştiu că eşti bun numai de bătaie. *(Către recrutor.)* Are cuţit în cizmă, ăsta te taie.

RECRUTORUL: l-l scot ca pe un dinte de lapte. Hai, băieţaşule.

ANNA: Să ştii că te spui colonelului. Vă bagă pe amîndoi - la gros. Locotenentul îi face curte fie-mi.

PLUTONIERUL: Binişor, camarade! *(Către Anna.)* Şi tu, ce-ai cu armata? N-a fost şi tat'su soldat? Şi a murit ca un viteaz, n-ai spus-o tu?

ANNA: A murit şi-atîta tot. *(Arătîndu-l pe Eilif.)* E un copil. Vă ştiu eu, vreţi să mi-1- duceţi la măcel, ca să căpătaţi cinci fiorini pe el.

RECRUTORUL: Deocamdată capătă el un chipiu frumos şi o pereche de cizme de-alea cu carîmbul întors.

EILIF *(cu vrăjmăşie):* Nu-mi trebuie nimic de la tine.

ANNA: „Vino să mă ajuţi să facem o iahnie" îi spune iepurelui bucătarul. *(Lui Schweizerkas.)* Du-te şi strigă peste tot în gura mare că ăştia vor să-ţi răpească fratele. *(Scoate un cuţit.)* încercaţi numai

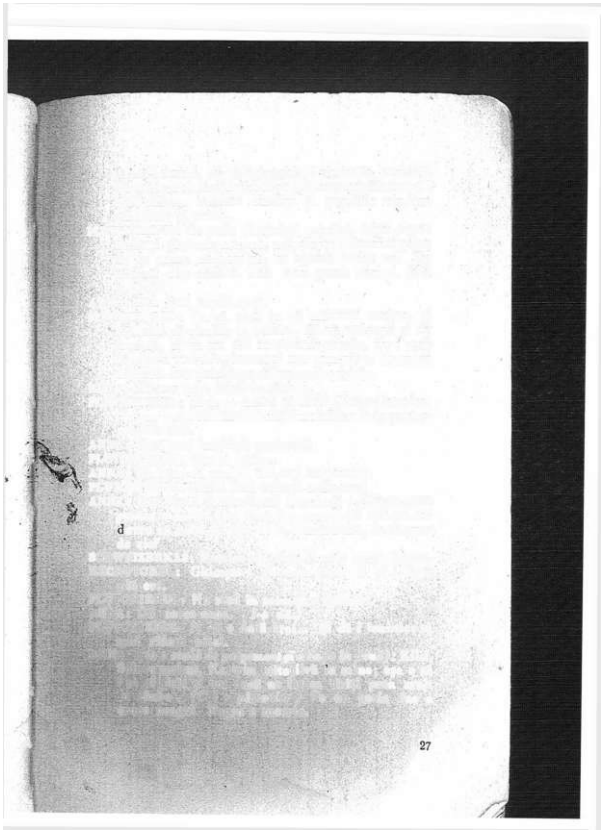

să mi-l furați, că vă înjunghi pe amîndoi, canalii! Vă arăt eu să faceți război pe spinarea copiilor mei! Noi sîntem oameni cinstiți și pașnici: vindem pînzeturi și șuncă.

PLUTONIERUL: Se vede că sînteți pașnici, după cuțit! Bagă-ți ghearele-n teacă, nctrebnico! Mănînci pîine de pe urma războiului, ai spus-o chiar tu. Tu trăiești din război. Păi s-ar putea război fără soldați ?

ANNA: Dar fără copiii mei.

PLUTONIERUL: Va să zică tu să mănînci carnea, și războiul să rămîie cu oasele. El vă îndoapă și vă îngrașă, și tu nu dai în schimb nimic, riu-i așa? Cine te-a poreclit „Courage" n-a nimerit-o. Tremuri de frică. Fac prinsoare că lor nu li-e frică.

EILIF: Mie nu mi-e frică de război.

PLUTONIERUL: Și de ce naiba ți-ar fi? Uită-tc la mine. Ce, am dus-o rău în armată? Sînt soldat de la șaptesprezece ani.

ANNA: încă n-ai împlinit șaptezeci.

PLUTONIERUL: Vin și ăștia...

ANNA: Ba bine că nu. La doi coți în pămînt.

^PLUTONIERUL: Cobe! îmi cobești a moarte?

ANNA: Dar dac-o fi adevărat? Dar dacă ești însemnat pentru moarte? Dar dacă ți-aș spune că ești un cadavru cu bilet de voie de la comănduirc, ce-ai avea de zis?

SCHWEIZERKAS: Prezice viitorul. O știe toată lumea.

RECRUTORUL: Ghicește-i plutonierului. O să-i facă plăcere.

PLUTONIERUL: Nu cred în asemenea fleacuri.

ANNA: Dă casca-ncoa. *(I-o dă.)*

PLUTONIERULi.Na-ți-o dacă vrei... Și dă-i înainte: să mai ridem niței.

ANNA *(ia o coală de pergament și o rupe în două):* Eilif, Schweizerkas, Kattrin, uitați-vă la mine; așa o să fim sfîșiați și noi dacă ne lăsăm tîriți prea mult. în război. *(Către plutonier.)* Pe un petic fac o cruce neagră. Negru e moarte.

SCHWEIZERKAS: Pe celălalt n-a mai scris nimic. Rămîne alb. Ai văzut?

ANNA: Le îndoi și le amestec. Așa cum sîntem amestecați și noi de cînd ieșim din pîntecele mamei. Acum trage un bilet și vezi ce-ți iese. *(Plutonierul e îngrijorat.)*

RECRUTORUL *(lui Eilif):* Află că nu recrutez pe orișicine. Eu nu mă mulțumesc cu puțin, asta se știe, dar cu tine e altceva. Tu mi-ai plăcut.

PLUTONIERUL *(băgînd mîna în coif, șovăitor)-*. Prostii! Scamatorii! Numai ca să te orbească.

SCHWEIZERKAS: A scos o cruce neagră. A pățit-o.

RECRUTORUL: Acum nu-ți mai vîri și asta în cap. Nu omoară toate gloanțele.

PLUTONIERUL *(răgușit):* M-ai păcălit.

ANNA: Te-ai păcălit tu cînd tc-ai făcut soldat. Și acum s-o luăm din loc. Nu-i în toate zilele război. Haidem!

PLUTONIERUL: Nu merge așa, să-ți tot bați joc de noi. Ți-am luat băiatul. îl facem soldat.

EILIF: Mi-ar plăcea și mie, mamă.

ANNA: Ține-ți gura, diavole finlandez.

EILIF: Vrea și Schweizerkas să fie soldat.

ANNA: Numai la asta nu m-am așteptat! Dacă-i așa, să vă încercați norocul și voi. *(Fuge în fundul scenei să deseneze cruci pe bilete.)*

RECRUTORUL *(lui Eilif):* Gurile rele spun că în lagărul nostru suedez toți soldații sînt niște habotnici. Bîrfe și defăimare! Nu se cîntă psalmii decît duminica și o singură strofă, și cîntă numai cei cu voce.ANNA *(se întoarce cu coiful sergentului, în care a pus biletele):* Diavolii ăștia se leapădă de mamă, să guste din război, ca peștele din undiță. Dar să întreb biletele astea. Or să vază și ei dacă pămîntul e un rai. „Hai cu mine, băiete, să te fac căpitan." *(îi prezintă lui Eilif casca.)* Haide, scoate-ți un bilet și tu. *(Eilif și-l scoate, și ea i-l smulge din mînă.)* Ai văzut? 0 cruce! Nenorocită mumă, cu inima plină de durere! Moare secerat în floare. îl pierde, ca și pe taică-su, vitejia! Ori judecă bine, ori s-a isprăvit cu el. Uită-te în ochii mei! Vrei să fii cuminte au ba?

EILIF: Poate că sînt.

ANNA: Atunci fii cuminte și stai lîngă mă-ta. Rîde cineva de tine, rîde-i și tu lui în nas.

RECRUTORUL *(către Eilif):* Dacă faci pe tine de frică, îl iau pe frate-tu.

ANNA: Ți-am spus să le rizi în nas. Acum e rîndul tău, trage și tu un bilet, Schweizerkas. Cu tine nu mai mi-e teamă, tu ești cuminte! *(Schweizerkas caută în cască.)* Ce te uiți așa la bilet? Nu e alb? Nu poate să fie și pe ăsta o cruce. Pe tine nu vreau să te pierd. *(îi ia biletul.)* Tot o cruce! Și ție? Poate că unde ești prea cuminte. O să piei și tu, dragul mamei, dacă nu mă asculți, cum te-am învățat de mic. Adu-mi întotdeauna restul cînd

te trimit după pîine. Numai aşa mai poţi să scapi. Ia vezi, plutoniere, asta nu-i tot o cruce neagră?

PLUTONIERUL: Ba da, e o cruce. Dar nu pricep de ce mi-a căzut şi mie una, că doar eu am grijă să stau întotdeauna în spatele frontului. *(Recrutorului.)* Nu-i nici o înşelătorie. Le cade rău şi copiilor ci.

SCHWEIZERKAS: Cît mă priveşte, eu fac ce spune ea.

ANNA *(Kattrinei):* Acum, nu te mai am decît pe tine. E şi asta o cruce. *(îi întinde casca spre căruţă, dar îi scoate tot ea biletul.).* E prea mult! Şi pe tine te paşte crucea! Pe tine o să te piardă inima ta bună. Din fericire, tu eşti mută. Dacă limba nu te scuteşte să faci prostii, ea te împiedică măcar să le spui. Acum fieştecare ştie ce-l aşteaptă. Fiţi cu mare băgare de seamă, e nevoie. Sus! în căruţă şi înainte.

(îi dă plutonierului coiful înapoi şi se urcă ;; în căruţă.)

RECRUTORUL *(plutonierului):* Fă ce-oi face, că uite-i, pleacă. '

PLUTONIERUL: Nu sînt de loc în apele mele.

RECRUTORUL: Dc ce ţ.i-ai scos pe vîntul ăsta coiful din cap? Ai răcit. Ţine-o pe loc. Fă-te că-i cumperi ceva. *(Tare.)* Măcar să-ţi arate catarama aia. La urma urmei ăsta e negoţul ei. Staţi că vrea să cumpere plutonierul o cataramă.-

ANNA: **O cataramă de curea?... Jumătate fiorin. Face doi fiorini.** *(Coboară din căruţă.)*

PLUTONIERUL; Nu e prea nouă. Al dracului vînt! Aş vrea să mă uit la ea mai bine. *(Trece cu catarama în spatele căruţei.)*

ANNA, Unde vezi tu vînt?

PLUTONIERUL: Poate că să tot facă o jumătate de fiorin. E dc argint?

ANNA *(se duce la el, în spatele căruţei):* Arc pe puţin două sute de dramuri.

RECRUTORUL *(către Eilif):* Hai să bem ccva, ca oamenii. Am gologani. Nu vii? *(Eilif nu e hotărît.)*

ANNA: Atunci, jumătate de fiorin.

PLUTONIERUL: Nu mai pricep nimic. La atac sînt întotdeauna la urmă, un loc mai bun ca al meu nu se găseşte. Pe ceilalţi îi trimit înainte, să culeagă iei laurii. Mi-a trecut tot cheful. Şi n-am băgat în gură azi nimic.

ANNA: Nu trebuie nici să pui toate la inimă. Nu face să-ţi pierzi pofta de înîncare. Fercştc»te dc linia întîi şi pace. Ascultă, ia colea o înghiţitură *de şnaps. *(îi dă să bea.)*

RECRUTORUL *(l-a luat pe Eilif de braţ şi îl trage după el):* Zece fiorini peşin. Bravo soldat al majestăţii sale. Or să se omoare femeile după tine. Pe mine mă poţi plesni peste gură că te-am jignit. *(Ies împreună. Kattrin sare din căruţă şi scînceşte înăbuşit, vrînd să strige.)*

ANNA: Da, da, viu Kattrin, în sfîrşit plutonierul plăteşte. *(Muşcă-n dinţi moneda.)* Nu mă încred în orice ban de argint. Cine s-a fript cu ciorbă — suflă şi-n iaurt, domnule plutonier. Dar asta e bună. Şi-acum, la drum. Unde-i Eilif

?

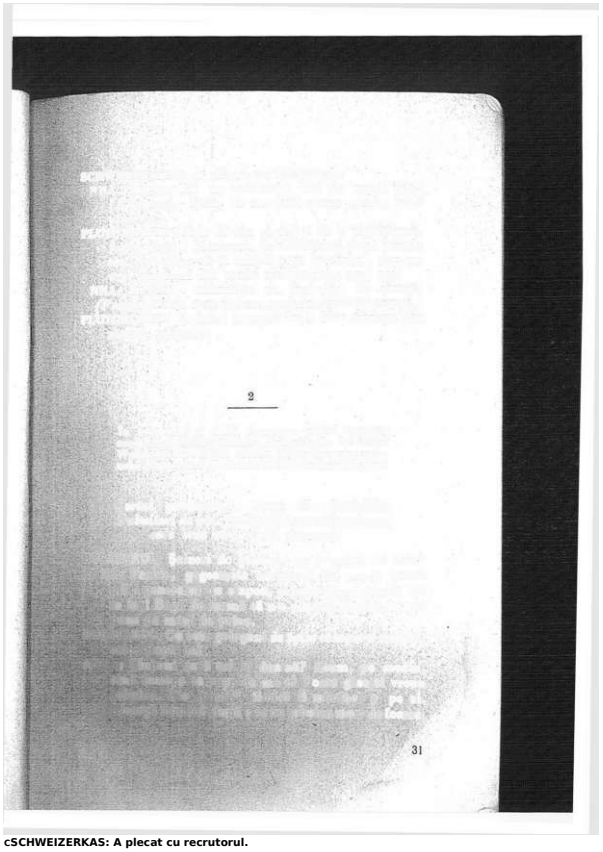

2

31

cSCHWEIZERKAS: A plecat cu recrutorul.

■**ANNA** ***(încremenită un moment):*** **Vai de capul tău!**

/ ***(Kattrinei.)*** **Știu, tu nu poți spune nimic, nu-i ĵiEv; vina ta.**

PLUTONIERUL: N-ar fi rău să iei și tu o înghițitură. Așa e viața ! Și meseria de soldat nu-i chiar atît de rea. îți place să-ți umpli gușa în războI, dar nu vrei să pierzi din coadă nici un fulg, nu-i așa?

ANNA: Kattrin, înhamă-te cu frate-tău la căruță.

(Fratele și sora trag în ham, maica merge după căruță.)

PLUTONIERUL ***(privind în urma lor):*** **Cine trăiește din războI plătește.**

în anii 1625 și 1626, Anna, cu grosul armatei suedeze, cutrcieră Polonia. Sub zidurile fortărețci YValhof își revede fiul soldat. Norocoasa vînzarc a unui clapon și zilele de mărire ale curajosului ei fiu.

Cortul generalului. Lingă el — bucătăria.

Bubuituri de tun. Bucătarul se ceartă cu Anna, care vrea să-i vîndă claponul.

BUCĂTARUL: Șaizeci dc gologani pe o vrabie ca asta?

ANNA: Vrabie, gogeamite curcanul? Să nu-și poată plăti generalul un clapon, șaizeci de gologani? Fii serios! Bagă de seamă să n-o pățești, dacă n-ai ce-i pune pe masă la prînz.

BUCĂTARUL: Cu zece gologani de ăștia cumpăr o duzină, colo, după colț.

ANNA: Claponi ca ăsta? O duzină? Acum, pc asediu, cînd foamea te. rupe de mațe? Poate găsești vreun șobolan. Zic „poate" fiindcă îi mănîncă și pe ei. Aleargă oamenii după cîte un șobolan mort de foame.

Cincizeci de fiorini pentru un clapon uriaș, și încă în timp de asediu!

BUCĂTARUL: Parc-am fi noi asediații, nu ăia. Noi îi asediem pe ei, nu ei pe noi — bagă-ți asta bine în cap.

ANNA: Dar cu mîncarea n-o ducem mai bine ca ei, ba o ducem mai prost. Au cărat-o cu ci în cetate. Ei petrec și noi... Nici țăranii nu mai au nimic în satele dimprejur.

BUCĂTARUL: Au, dar ascund.

ANNA ***(triumfătoare):*** **N-au nimic. Sînt ruinați, ce să mai vorbim? Mor de foame. Pe unii i-am văzut rozînd rădăcini. Dacă le-ai da o bucățică de curea fiartă, s-ar linge pe degete... Asta e, și dumneata îmi dai patruzeci de gologani pe un clapon cît un vițel!**

BUCĂTARUL: Treizeci — nu patruzeci. Am spus: treizeci!

ANNA: Âsta nu-i un clapon ca toți claponii; am aflat că-i o pasăre talentată, așa de talentată, încît nu mănîncă fără muzică, are marșul ei favorit. Știe să socotească, atît e de inteligentă. Cum să fie prea mult patruzeci de gologani? Generalul îți sucește gîtul dacă nu-i dai nimic în farfurie.

BUCĂTARUL: Uite ce fac. ***(la o bucată de carne de vacă și pregătește cuțitul s-o taie.)*** **Am bucata asta frumoasă de carne și o gătesc. îți dau două secundc să te gîndești.**

ANNA: Treaba dumitale. Vaca asta a fost tăiată anul trecut.

BUCĂTARUL: Am văzut-o cu ochii mei fugînd pe dinaintea cortului aseară.

ANNA: Atunci, se vede că se împuțise încă de pc cînd era vie.

BUCĂTARUL: La urma urmei, o fierb și cinci ceasuri și tot se înmoaie. ***(începe s-o taie.)***

ANNA: Pune-i piper mult, să nu simtă generalul că pute. ***(în cort intră generalul, un -predicator de front și Eilif.)***

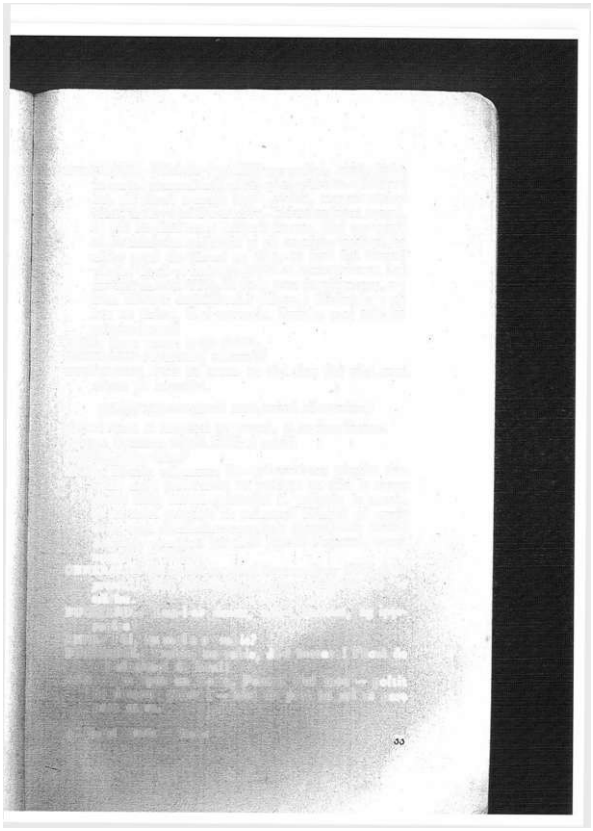

GENERALUL ***(bătîndu-l pe Eilif pe umăr):*** **Intră, fiule, în cortul comandantului tău şi aşază-te de-a dreapta lui. Ai făcut o mare faptă eroică, într-un război sfînt, în slava lui Dumnezeu. îndată ce luăm oraşul, te voi răsplăti cu o brăţară de aur. Noi am venit să le mîntuim sufletele şi ei, ca nişte ticăloşi, ca nişte porci de ţărani ce sînt, ce fac? îşi ascund vitele! Ca să-şi îndoape popii cu carnc; dar tu i-ai învăţat minte. Uite, ia cana asta de vin negru, s-o bem dintr-o înghiţitură!** ***(Beau.)*** **Părintele o să bea pe dracu, el e cucernic. Puiule, n-ai vrea să mănînci ceva?**

EILIF: Ceva carne n-ar strica.

GENERALUL: Bucătar, ai auzit?

BUCĂTARUL: Ştie că n-am ce să-i dau lui şi-şi mai . aduce şi musafiri. ˣ

(Anna îl face semn să tacă, vrînd să asculte.)

EILIF: Cînd îi snopeşti pe ţărani, ţi se face foame.

ANNA: Doamne, ăsta-i Eilif al meu!

BUCĂTARUL: Cine?

ANNA: Fi-miu cel mare. De doi ani l-am pierdut din ochi; mi-a fost furat; se vede că se află la mare cinste dacă însuşi generalul îl poftcşte la masă. Şi tu ce-ai pregătit de mîncare? Nimic? Ai auzit ce-ar vrea să mănîncc oaspetele generalului: carne! Ascultă, cumpără cît mai repede claponul, costă numai un fiorin.

GENERALUL ***(se aşază la masă împreună cu Eilif şi cu preotul):*** **Mă, bestie de bucătar, mîncare, că te sfărîm.**

BUCĂTARUL: Lua-l-ar dracu, adu-l încoace, zgripţo- roaico!

ANNA: Păi, nu mai e o vrabie?

BUCĂTARUL: Vrabie, nevrabie, dă-l încoace! Păcat "de cei cincizeci de bani!

ANNA: Am spus un .fiorin. Pentru fiul meu — poftit de domnul general — nici un preţ nu mi se pare prea mare.

BUCĂTARUL: Măcar jumulejte-l, pînă fac cu focul.

ANNA ***(se aşază să jumulească claponul):*** **Ce-o să-şi mai zgîiască ochii cînd o să mă vadă! E băiatul meu viteaz şi deştept. Am şi unul fricos, dar ascultător. Fata — parcă nici n-aş avea-o. Noroc că e mută.**

GENERALUL: Mai bea, fiule, din *falern*-ul meu preferat nu mai am decît un boloboc sau cel mult două, dar meriţi să-l bei, nu-mi pare rău. Văd că sfînta credinţă nu a pierit din armata mea. Păstorul ăsta de suflete, lasă-l să se uite la noi şi să predice, nemernicul. Şi acum, fiul meu Eilif, povesteşte-ne cu ce şmecherie ai păcălit pe ţărani şi cum le-ai luat douăzeci de vite. Nădăjduiesc că sînt pe drum.

EILIF: într-o zi, cel mult două le avem aici.

ANNA: A avut el, Eilif, grijă, fiţi pe pace, fără întîr- zierea asta n-aţi mai fi pupat voi claponul meu.

EILIF: Uite, lucrurile s-au întîmplat aşa: am aflat că ţăranii scoteau vitele noaptea într-ascuns şi le grămădeau într-un loc anumit, de unde cei din oraş veneau să le ia. I-am lăsat să le adune în linişte şi nu m-am mişcat. Oamenilor mei le-am micşorat porţiile două zile, ca să-i flămînzesc şi să le crească pofta de carne, încît înghiţeau în sec numai cînd auzeau un cuvînt care semăna cu cuvîntul carne.

GENERALUL: Deştept băiat!

EILIF: Ştiu eu? Pe urmă au mers lucrurile strună. Numai că ţăranii veniseră cu ciomege şi erau de trei ori mai mulţi şi au sărit pe noi, vă închipuiţi. M-am pomenit cu patru tăbăriţi pe mine şi aruncîndu-mi sabia din mînă cît colo. Şi strigau la mine: predă-te! Ce mă fac ? îmi zic eu, ăştia mă fac piftie.

GENERALUL: Şi ce-ai făcut?

EILIF: Am izbucnit într-un hotot de rîs.

GENERALUL: Zău?

EILIF: Da, am rîs. Apoi am stat de vorbă. începui o tocmeală. Le spusei: douăzeci de fiorini de bou e prea mult, dau cincisprezece. Ca şi cum — ha, ha, ha, ha! — umblam să plătesc. Ei rămîn cu gura

/ căscată şi se scarpină în cap. Eu ce fac? Repede iau sabia de jos şi-i fac bucăţi. Cu ajutorul lui Dumnezeu, am isprăvit. La foame, omul nu se mai uită,

ii- nu-i aşa?

GENERALUL ***(către preot):*** **Ce-ai de zis, păstorule sufle-**
H tesc?

PREDICATORUL: La drept vorbind, asta nu se găseşte în Sfintele Scripturi. Domnul nostru Iisus Christos a făcut, e adevărat, din cinci pîini, cinci sute. Dar pe acea vreme nu era lipsă şi

el putea cere să-ți iubești aproapele, căci lumea era sătulă. în vremurile noastre e altceva.

GENERALUL *(rîde):* Cu totul altceva. Orișicum, dă și tu o cană pe gît, fariseule. *(Către Eilif.)* Va să zică i-ai făcut bucăți. Foarte bine. Ca să aibă ce îmbuca viteaza mea armată. Nu zic și Scripturile că „ceea ce faci pentru cel mai mic din semenii tăi, pentru mine ai făcut?" Și tu ce-ai făcut pentru micii mei soldați? Le-ai dat carne bună la masă. De cînd se luptă pentru Dumnezeu, nu mai vor pîine mucegăită.

EILIF: Da, mă aplec, pun mîna pe sabie și-i fac bucățele.

GENERALUL: Ai sînge de cezar în vinele tale. Ar trebui să-l vezi pe rege. Haide, golește-ți cana.

EILIF: L-am văzut de departe. Strălucea ca soarele. Aș vrea să semăn cu el.

GENERALUL: Ai ceva <u>din el</u>. Eu prețuiesc soldații viteji ca tine, Eilif; și-i iubesc ca pe niște copii ai mei. *(îl duce la hartă.)* Ia te uită în ce dandana am intrat. Ar fi nevoie de mulți viteji ca tine.

A NN A *(care ascultase, jumulește cu ciudă claponul):* Asta trebuie să fie un comandant foarte rău.

BUCĂTARUL: Foarte mîncăcios, dar de ce foarte rău?

ANNA: Ba rău, fiindcă are nevoie de soldaţi viteji. Dacă s-ar pricepe să alcătuiască un plan de luptă, n-ar avea^nevoie de viteji, i-ar fi de ajuns soldaţii de rînd Ş, să ştir că peste tot în marile virtuţi se cunoaşte o lipsă.BUCĂTARUL: Eu credeam că tocmai virtuţile sînt un semn bun.
AN NA: Nu. Un semn prost. De ce? Dacă un general e un prost, îşi vîră oamenii într-o fundătură din care le trebuie multă vitejie ca să scape. Dacă şeful e zgîrcit şi se caliccşte la numărul oamenilor recrutaţi, ar trebui ca soldaţii lui să aibă puteri de uriaş, de la cel dintîi pînă la cel din urmă. Dacă e un bezmetic şi nu-i pasă, soldaţii trebuie să-i fie isteţi ca şerpii. Dacă-i copleşeşte cu datorii şi porunci, numai împrejurarea că-i sînt credincioşi îi mai ţine. Toate astea sînt virtuţi şi nu are trebuinţă dc ele o ţară bine orînduită şi cu şefi înzestraţi. într-o ţară bună sînt de ajuns însuşirile mijlocii. Ai voie să fii şi tîmpit şi laş, dacă vrei.
GENERALUL: Pun rămăşag că tat'tu a fost ostaş.
EILIF: Un mare ostaş, mi-a spus mama, care mi-a mai spus că nu-i semăn. Ştiu şi un cîntec în felul ăsta.
GENERALUL: Cîntă-ni-l. *(Urlînd.)* Ce-i cu masa asta că nu mai e gata?
EILIF: Se numeşte: „Cîntecul femeii şi al soldatului". *(Cîntă dansînd cu sabia un dans războinic.)*

Ce i-a spus soldatului,
Clipei scăpătatului,
O bătrînă-a satului?
„Oasele, pînă la unul,
Vi le face ţăndări tunul,
Puşca găurile-n piele
Bună nici pentru obiele.
Apele cînd să le treci
Seamă ia să nu te-îneci.
Vezi să nu îţi fure viaţa
în spărturile ei gheaţa."
Dar soldatul, bun soldat,
Sfatul nu l-a ascultat. *
El ascultă, ca de-o cobe,
Doar de trîmbiţi şi de tobe,
Care-l duc, sunînd frumos,
Toată ţara-n sus şi-n jos. Şi soldatul ce-a răspuns Bătrînichii? „Pe ascuns, Prin primejdii mă strecor Şi prin gloanţe binişor, Sabia îmi face loc Şi prin apă şi prin foc N-avea, maică, nici o grijă, Nu m-atinge nici o schijă." Şi soldatul rîse tare, ' Pc cînd luna călătoare Palidă ieşea din zare, Pîlpîind ca o feştilă Peste satul de şindrilă. Maică, roagă-te, mai bine, Pentru noi şi pentru mine.

ANNA *(din bucătărie cînlă în continuare, lovind cu linguroiul într-o tigaie):*
V-a zburat căldura-n vînt Ca un fum de pe pămînt. Vitejiile, eroi, Numai fum duc înapoi, îngropaţi în amintire Sîntem nişte cimitire.
EILIF: Ce-i asta?
ANNA: Şi oşteanul cel viteaz
A căzut momit în iaz. Şi s-a dus şi s-a tot dus învîrtit în jos şi-n sus, Dus de ape, pe sub gheaţă. tepjfei .Nu-i nici moarte, nu-i nici viaţă,
Nici căldură nu-i, nici fum.
MSijig./ , Ceaţă scuturată-n drum.
BKSB^^k Drum de vale
^r^ll| - Fără cale.
GENERALUL: Ăştia văd că au toate îndrăznelile în
EILIF *(intră în bucătărie şi îşi îmbrăţişează mama):* Va să zică ne-am regăsit! Ce fac ceilalţi?
ANNA: FeriCiţi ca peştele în elesteu. Schweizerkas e casierul regimentului doi. Cel puţin nu mai e trimis în linia întîi. Nu-l puteam ţine deoparte de tot.
EILIF: Dar picioarele, cum le mai simţi?
ANNA: Mi-e greu dimineaţa să mă încalţ.
GENERALUL *(s-a apropiat de ei):* A, e copilul tău? N-ai mai avea să-mi dai şi alţi băieţi buni ca el?
EILIF: Mai spune că n-ai noroc! Ai căzut tocmai la timp să auzi laudele aduse băiatului tău.
ANNA: Le-am auzit. *(îi cîrpeşte o palmă zdravănă.)*
EILIF *(cu mîna la falcă):* Asta-i pentru că am pus mîna pe boi?

ANNA: Pentru altceva. Pentru că nu te-ai predat cînd ţi-au sărit ţăranii în spinare. Nu ţi-am spus, nemernicule, să ai grijă de tine? Diavol de finlandez ce eşti! *(Generalul şi predicatorul rid cu hohote din uşă.)*

3

Trei ani mai tîrziu. Anna e prizonieră împreună cu resturile unui regiment finlandez. Izbuteşte să-şi scape căruţa şi fata, dar îl pierde pe Schweizerkas, cel mai onest dintre copii.

Lagăr militar. Prins de prăjină, flutură steagul regimentului. E după-amiază. De la căruța încărcată din belșug cu tot felul de mărfuri noi pînă la un tun e întinsă o frînghie. Kattrin strînge rufele și le pune pe tun. Anna se tocmește cu m agazinerul pe un sac de gloanțe. Schweizerkas — în uniformă de casier ai regimentului — se uită la ei. Yvette Pottier, o femeie plăcută la înfățișare, cu o sticlă derachiu în fața ei, coase la o pălărie fistichie, bălțată, din toate culorile peticelor din care a fost făcută. Și-a scos ghetele roșii, cu tocuri înalte și stă în ciorapi.

MAGAZINERUL: Ți-am lăsat sacul la doi fiorini, ieftin. Am nevoie de bani: colonelul a băut cu ofițerii toată provizia în două zile.

ANNA: Păi astea sînt din munițiile armatei. Dacă se găsesc la mine, ajung la Curtea Marțială. Va să zică, netrebnicilor, voi vindeți gloanțele și soldații n-au cu ce să tragă în dușman.

MAGAZINERUL: Nu scoate ghearele. O mînă spală pe alta.

ANNA: Nu cumpăr materiale militare.

MAGAZINERUL: Ai putea să le treci pe furiș deseară magazinerului de la al patrulea, pe cinci, ba chiar pe opt fiorini, dacă-i dai chitanță de doisprezece fiorini. El nu mai are gloanțe de loc.

ANNA: Păi de ce nu i le dai tu?

MAGAZINERUL: N-am încredere, că mi-e prieten.

ANNA: Dă sacu-ncoa! *(Către Kattrin.)* Pune-l deoparte și plătește-i un fiorin și jumătate. *(La protestele magazinerului.)* Am zis — un fiorin și jumătate. *(Kattrin duce sacul, magazinerul o urmează. Anna către Schweizerkas.)* Ia-ți izmenele și păstrează-le bine, sîntem în octombrie, poate că vine toamna. Ai înțeles? N-am zis că trebuie să vie. Am învățat să nu mai aștept nimic sigur, nici timpurile anului, j Dar un "lucru care neapărat trebuie să fie sigur, orice s-ar întîmpla, este casieria regimentului. Ești în regulă? SCHWEIZERKAS: Da, mamă.

ANNA; Nu uita că te-au făcut casier fiindcă ești cinstit, Și nu îndrăznește ca frate-tu, și mai ales fiindcă ești atît de copilăros, încît nici nu ți-ar trece prin gînd că ai putea să fugi cu banii. N-ai să faci tu așa ceva; dinspre partea asta sînt sigură. Vezi să nu se piardă izmenele!

SCHWEIZERKAS: Nu, mamă, le pun sub saltea. *(Vrea să plece.)*

MAGAZINERUL: Vin și eu, casierule, cu tine.

ANNA: Cred că n-ai să-l înveți tertipurile voastre de pungășie. *(Magazinerul pleacă fără să salute, însoțit de Schweizerkas.)*

YVETTE *(făcînd un semn în urma lui):* Magaziner, ai putea să dai bună ziua!

ANNA *(către Yvette):* Pe ăștia doi nu-mi place să-i văd împreună. Nu-i o societate dorită pentru fi-miu. Tîrîș-grăpiș, războiul poate deocamdată merge încă vreo patru, cinci ani pînă să intre toate țările în horă. Un pic de prevedere și multă băgare de seamă și fac afaceri bune. Ai uitat că-n boala ta n-ai voie să bei nimic înainte de amiază?

YVETTE: Cine zice că sînt bolnavă — mă ponegrește.

ANNA: Toată lumea.

YVETTE: Atunci toată lumea minte. Tanti dragă, sînt desperată din pricina asta, toată lumea mă ocolește ca pe un cîine rîios și poftim, eu îmi gătesc pălăria! *(Dă cu pălăria de-a azvîrlita)* De-aia și beau înainte de masă, eu, care nu luam în gură o picătură pînă nu mîncam. Am început să fac laba gîștii pe la ochi. Acum mi-e totuna. La regimentul doi mă cunosc toți finlandezii. Cînd m-a lăsat omul meu cel dintîi, mai bine rămîneam acasă. Noi n-avem dreptul la mîndrie, noi tx-ebuie să înghițim toate murdăriile bărbaților, fără să clipim. Altfel ne scufundăm de tot.

ANNA: Iar începi povestea cu Piter, în fața copilei ăsteia nevinovate?

YVETTE: Las-o s-audă, să știe să se ferească de dragoste.

ANNA: Din pățaniile altora nu învață nimeni nimic.

YVETTE: Lasă-mă cel puțin să-mi ușurez sufletul. Nu s-ar fi întîmplat nimic, dacă nu mă născteam în Flandra mea frumoasă. Nu l-aș fi întîlnit niciodată și nu ajungeam acum în Polonia. Era bucătar militar; olandez bălan și slab ca un țîr. Ferește-te, Kat'trin, de bărbații slabi. Ce știam eu pe atunci și

cUm aș fi bănuit eu că era înnădit cu alte fete și că era poreclit „Piter pipă", pentru că făcea dragoste cu luleaua-n gură, pe apucate? *(Cîntă cîntecul înfrățirii.)*

Aveam doar șaisprezece ani Cînd, năvălind niște dușmani, Ne-am pomenit cu ei în țară. Dăduse vremea-n primăvară. El mă văzuse, cînd să treacă-și Vîrîse sabia în teacă, întinse mîna, i-o dădui Fără să știu c-o dau și cui. Veniră nopțile de mai Și tot fără să știu mă luai După dușmanii

strînşi prin crîng, Şi fără teamă că mă strîng Fugind de-acasă şi de-ai mei M-am înfrăţit în crîng cu ei. Toba bătea ca de-obicei. Duşmanii mulţi — un calendar. Al meu era la trupă bucătar. Ziua-l uram şi noaptea l-am iubit Nopţile-n mai sosesc mai liniştit. Oştirea se-adunase în pădure, Bătea din tobe-n aerul uşure Şi eu mă înfrăţeam cu ei în crîng şi-n flori ca de-obicei. Mă pedepsise cerul greu, Să nu mai fiu de-atuncea eu, Ai noştri nici nu au simţit Duşmanul că mi l-am iubit, Şi chinul meu de-o-ntreagă viaţă W& începe într-o zi de ccaţă, Deodată, într-o dimineaţă. Duşmanii şi iubitul meu Plecînd s-au dus cu Dumnezeu ' Şi am plecat din crîng şi eu. Cinci ani de-atunci încoa, întregi,
Tot cat în gol, cinci ani pribegi.
A mai trăit, sau, nevăzut,
Să fi scăpat? Să fi căzut ?
(Se duce clătinindu-se în spatele căruţei.)
ANNA: Nu-ţi iei pălăria?
YVETTE: S-o ia cine vrea.
ANNA: Povestea asta să-ţi fie de-nvăţătură, Kattrin. Să nu te-ncurci niciodată, m-auzi tu? Niciodată cu soldaţi. Iubirea e o putere din cer. Nici cu tîr- goveţii nu-i viaţa prea trandafirie. Iubitul se jură că ţi-ar săruta şi pămîntul de sub picioare. Aoleu! Te-ai spălat ieri pe picioare? Şi aşa, ajungi sluga lui. Mulţumeşte Celui-de-sus că eşti mută; că n-ai cum să te tăgădui de la o zi la alta şi n-ai să te mihneşti că ai spus adevărul. A! Bucătarul generalului. Ce-o mai fi vrînd şi ăsta?
(Intră bucătarul şi predicatorul.)
PREDICATORUL: Vă aduc ştiri de la Eilif şi s-a luat şi bucătarul după mine, fiindcă tare i-ai mai plăcut.
BUCĂTARUL: îl însoţii să iau şi eu niţeluş aer.
ANNA: Poţi să-l iei cît vrei, dacă asta te doare. Numai să fii cuviincios. Ce vrea Eilif de la mine? Bani? Nu am.
PREDICATORUL: De fapt ştirile erau mai mult pentru frate-su, casierul.
ANNA: Nu-i aici şi nici într-altă parte. Schweizerlias nu-i casierul lui frate-su. Să mă mai slăbească Eilif cu şiretlicurile lui. *(îi dă bani dintr-o pungă pe care o poartă cu ea.)* Dă-i banii ăştia. Păcat şi neruşinare să facă speculă cu dragostea de mamă.BUCĂTARUL: Nu mai are mult şi trebuie să-i plece regimentul pe front şi de-acolo, cine ştie, poate că la moarte. Ar trebui să mai rotunjeşti suma, ca nu cumva să-ţi pară rău mai tîrziu. Voi, femeile, sînteţi întîi aspre, dar pe urmă vă căiţi. Ce te costă să-i dai la trebuinţă un ciocan dc rachiu cui ţi l-a cerut? Nimic, dar i-l refuzi. Nu trece mult şi creşte iarbă peste bietul om din pămînt. Poftim de-l mai dezgroapă.
PREDICATORUL: Nu te mai înduioşa aşa, bucătare. Să cazi într-un război ca ăsta e o bucurie, nu-i o nenorocire. De ce? Pentru că războiul ăsta nu-i un război ca toate războaiele. Noi ne batem pentru sfînta credinţă. E un război sfînt, plăcut lui Dumnezeu !
BUCĂTARUL: Ce-i drept nu-i păcat! Pe de o parte, războiul ăsta seamănă cu celelalte leit: dăm foc oraşelor, spintecăm, măcelărim, jefuim şi din timp în timp violăm. însă pe de altă parte, el se deosebeşte de toate prin aceea că-i un război sfînt. E limpede, însă, vezi, el vine şi cu sete.
PREDICATORUL *(arătînd pe bucătar):* Eu am înccrcat să-l împiedic să vie, dar a spus că i-ai căzut la inimă. Te visează noaptea.
BUCĂTARUL *(şi-aprinde o pipă scurtă):* Un pahar de rachiu adus de o mînă frumoasă c tot ce-aş fi dorit. Dar l-am plătit destul de scump. De-a lungul drumului, domnul părinte a făcut atîtea glume, de atîtea soiuri, pe socoteala mea, încît.roşesc şi acum de ruşine.
ANNA.: Ăsta şi-a mai atîrnat dc el haine bisericeşti! Trebuie să vă dau ceva de băut, să nu vă fie urît şi să-mi faceţi şi propuneri ruşinoase. *(Le umple paharele.)*
PREDICATORUL: „Uite cum vine ispita", spunea odată preotul palatului şi-i căzu victimă. *(Trecînd pe lîngă căruţă, vede pe Kattrin.)* Cine-i accastă înein- tătoare făptură?
ANNA: Nu-i o ineintătoare făptură. E o persoanâ |H cinstită.

(Predicatorul, bucătarul şi Anna se duc în spatele căruţei. Kattrin se

uită după ei, lasă fufele şi ia
pălăria, ridieînd-o de jos, apo

ise incalță cu ghetele roșii. Din spatele căruței se aude discuția politică dintre Alina, bucătar și predicator.)

ANNA: Ce caută polonezii să-și bage nasul în treburile Poloniei? E adevărat, regele nostru Ic-a cotropit țara cu cai, cu soldați și căruțe, dar ei în loc să ție pacea s-au amestecat în daraverile țării lor și-l atacă pe rege tocmai cînd merge liniștit prin ținuturile lor. Ei sînt răspunzători de război și de sîngele vărsat.

PREDICATORUL: Regele nostru era însuflețit de un singur gînd — libertatea popoarelor pașnice. împăratul ținea sub ciubotă și pe nemți și pe poloni. Trebuia regele să-i libereze!

BUCĂTARUL: Sînt. de aceeași părere și rachiul e minunat. Se vedea și pe fața dumitale. Dar, fiindcă veni vorba de el, regele a plătit scump libertatea pe care a ținut cu tot dinadinsul să o dea și Germaniei. A trebuit să puie în Suedia birul pe sare și să bage la pușcărie sau să-i rupă în bucăți pe nemții care țineau să rămîie robi ai împăratului. Cînd neamțul refuza să fie „eliberat", regele nu glumea. Întîi voise să ocrotească numai Polonia de oameni răi și mai ales de împărat, dar pofta vine mîncînd, așa că s-a apucat să ocrotească toată Germania. Bietul nostru rege, în bunătatea lui, și-a risipit aurul și mila cu dărnicie și la urma urmei cu ce s-a ales? Cu necazuri. Atîtea cheltuieli l-au silit bineînțeles să urce dările și să le înmulțească sleind răbdarea poporului. De partea lui n-a fost decît voința Celui-de-sus... Atît. Dar tot e bine, căci altfel s-ăr fi putut spune că umbla numai după cîștiguri pentru sine. Pe cînd așa, putea să aibă conștiința liniștită, lucru de căpetenie pentru el!

ANNA: Se vede bine că nu ești suedez. Ai vorbi altfel de regele erou.

PREDICATORUL: La urma urmei, mănînci pîinea lui.

BUCĂTARUL: Nu mănînc eu pîinea lui. Eu i-o coc.

ANNA: Regele Suediei nu poate fi învins. Soldații lui cred în el. *(Cu toată seriozitatea.)* Grangurii noștri ,; spun chipurile că se războiesc pentru Dumnezeu, că se bat numai pentru cauze bune și frumoase. Dar, nici ei nu sînt mai nebuni decît dumneata sau decît mine. Se bat pentru cîștig și aliș-veriș. De n-ar fi așa, dacă războiul nu ne-ar aduce nimic, nici oamenii mărunți ca mine nu l-ar mai face.

BUCĂTARUL: E-așa.

PREDICATORUL: Dumneata ești olandez, înainte de a-ți arăta părerile despre Polonia, n-ai face rău să te uiți nițel și la steagul care fîlfîie peste noi.

ANNA: Aici sînt numai buni protestanți. Noroc!

(Cu pălăria Yvettei în cap și imitînd felul acesteia de a se fuduli, Kattrin a ieșit la plimbare. Deodată se aud bubuituri de tun și pîrîituri de puști și tobe. Anna, bucătarul și predicatorul sar după căruță; bărbații cu paharele în mină. Magazinerul și un soldat se aruncă de-a fuga pe tun și încearcă să-l urnească din loc.)

' ANNA: Ați căpiat? Stați să-mi iau întîi rufele. *(Se căznește să și le scape.)*

MAGAZINERUL: Ne atacă papiștașii! Fugiți de-aici! *p (Soldatului.)* la tunul cu tine. . BUCĂTARUL: Doamne, de unde-l mai iau pe general? Anna, o să mai viu cu la cîte un pic de taifas. *(Fuge.)*

ANNA: Ți-ai uitat luleaua!

BUCĂTARUL *(de departe):* Tcrogsă numi-o pierzi, că-mi i mai trebuie.

-ţţ?' (Trei zile mai tîrziu. Tunul nu mai e unde ""- Anna, Kattrin, Schweizerkas şi predicatorul stau îngrijoraţi la masă.)

SCHWEIZERKAS: Lenevesc de trei zile şi sergentul- major, care era aşa de bun cu mine, trebuie să fi început să se întrebe unde-o fi Schweizerkas cu banii de soldă?

ANNA: Fii bucuros că încă nu te-a recunoscut nimeni.

PREDICATORUL: N-ai de ce să te plîngi. Dar eu, servitorul Domnului, ce să mai zic că nu-mi pot face rugăciunile de preot, aici, fără primejdia vieţii? Cînd inima ţi-e plină, nu te mai rabdă gura. Dar vai! Gura mea trebuie să rabde.

ANNA: Va să zică, amîndoi pe capul meu, unul cu biserica lui şi celălalt cu caseta. Mă întreb care din doi e mai primejdios.

PREDICATORUL: Sîntem în mîna lui Dumnezeu.

ANNA: Nu-i chiar aşa. Totul nu-i chiar atît de pierdut. Orişicum, noaptea nu pot să mai dorm. Din pricina ta mai ales, Schweizerkas. în ce mă priveşte pe mine, mi se pare că, tîrîş-grăpiş, m-am strecurat. Le-am povestit că urăsc pe Anticristul suedez, că l-am văzut cu ochii mei într-adevăr, cu cele două coarne ale lui, şi că vîrful cornului stîng era cam tocit. în plin interogatoriu, i-am întrebat de unde aş putea să cumpăr nişte lumînări mai ieftine. Din fericire, ştiam ceva din cele bisericeşti. Tatăl lui Schweizerkas era catolic şi citeodată glumea pe socoteala religiei lui. M-or fi crezut ei, poate pe jumătate, dar neavînd cantină la regiment, au mai închis nîţel ochii şi poate că o să ies faţă curată. Sîntem prizonieri, dar ca şoarecii într-o roată de caşcaval.

PREDICATORUL: Laptele ăsta nu e rău, numai că nu e destul. Ar trebui să ne mai micşorăm pofta de mîncare. Adevărul c că sîntem învinşi.

ANNA: Cine a fost învins? Nu întotdeauna izbînda şi înfrîngerea celor de sus sînt şi ale oamenilor de jos — ba mai niciodată. Ba înfrîngerile celor mari sînt uneori cîştigul celor mici. Nimic nu e pierdut afară de onoare. îmi amintesc că odată, în Livonia, comandantul nostru a mîncat o aşa sfîntă de bătaie, încît la învălmăşeală am puş mîna pe un cal, care a tras la căruţa mea vreo şapte luni, pînă ce-am învins noi şi s-a făcut inventarul. Drept vorbind, pe noi cei de jos ne costă şi victoriile şi înfrîngerile tot atît de mult. Pentru noi e mai bine cînd politica stă pe loc. *(Către Scliweizerkas.)* Mănîncă! SCHWEIZERKAS: Nu-mi mai place nimic. Cu ce o să

plătească solda sergentul-major ? ANNA: Cînd armata fuge, solda nu se plăteşte.

SCHWEIZERKAS: Ba da! Soldaţii au dreptul la ea! Dacă nu li se plăteşte, pot să refuze să fugă. Refuză să meargă!

ANNA: Schwcizerkas, conştiinţa ta mă sperie. Te-am învăţat să fii cinstit, ştii bine, pentru că din firea ta nu te cam vedeam şiret. Toate au însă o măsură. Eu o să mă duc să cumpăr carne şi un steag catolic. Iau şi pe predicator cu mine. Nimeni nu ştie să aleagă carnea ca el. Se duce cu ochii închişi, ca un somnambul, la bucata cea mai bună. Cred că o ghiceşte după cum îi lasă gura apă. Tot e mai bine că-mi pot vedea de negustorie. La urma urmei pe negustor nu-l întrebi la ce biserică se închină, ci „cît costă asta?" Apoi, şi izmenele protestante ţin ,tot atît de cald ca izmenele catolice. PREDICATORUL: Cînd se vorbea că luteranii vor întoarce ţara cu susul în jos, un călugăr cerşetor spunea că: „De cerşetori va fi nevoie întotdeauna". *(Anna se face necăzută în căruţă.)* Cît sînge rău îşi face cu caseta asta! Pînă acum am scăpat i nebăgaţi în seamă, ca şi cum am fi toţi cu căruţa,

dar cît o să mai meargă aşa? SCHWEIZERKAS: Aş putea s-o fac să dispară. PREDICATORUL: Ar fi şi mai primejdios. Dacă tc vede ' -- cineva? Au spioni peste tot. Uite, chiar ieri dimi- neaţă s-a ivit unul, nu ştiu cum şi de unde, în faţa mea, tocmai cînd îmi făceam şi cu trebuinţele, ca ômul'> Pe vine, în şanţ. Abia m-am putut opri să «V-tesc rugăciunea ce-mi venise pe buze. Mi-aş trădat credinţa. Âştia sînt în stare să-ţi miroasă

şi ce iese din tine, ca să afle dacă eşti protestant. Spionul era o stîrpitură de cocoşat zgîit, legat la un ochi cu o cîrpă.

AN NA *(coborînd cu un coş din căruţă. Către Kattrin):* Iţi place, fleoarţă, ce-am găsit? *(Ridicînd in aer încălţămintele roşii.)* Ghetele Yvettei. Cu cît sînge rece le-a şterpelit! Asta fiindcă i-ai băgat dumneata în cap că e o făptură fermecătoare. *(Le pune în coş.)* I le duc înapoi... Să-i fure ghetele Yvettei! Aia cel puţin dacă se osîndeşte la iad, o face pentru bani, o înţeleg, dar tu pe degeaba, numai pentru distracţie. Ţi-am spus: aşteaptă pacea şi nu te încurca cu vreun soldat. Ca să faci pe cocheta, aşteaptă pacea.

PREDICATORUL: Eu nu o găsesc cochetă.

ANNA: **Ba e încă prea mult. O vreau să fie ca o piatră din cîmpia polonează, unde sînt numai pietre. Vreau să nici nu se vadă din cîmpie.** ***(Către Schwei- zerkas.)*** **Lasă caseta acolo unde ai pus-o, mă auzi? Şi păzeşte pe soră-ta; e nevoie. Aveţi să mă băgaţi în pămînt. Mai uşor păzeşti un sac cu purici.**

(Se duce cu predicatorul. Kattrin rînduieşte vasele.)

SCHWEIZERKAS: Nu mai sînt multe zile de stat la soare în cămaşă. (Kattrin arată frunzele unui copac.) Da, începe să îngălbenească. (Kattrin îl întreabă prin gesturi dacă vrea să bea.) Nu, nu beau. Lasă-mă să mă gîndesc. (Pauză.) Spunea că nu mai poate dormi noaptea. Trebuie negreşit să dispară caseta. Ştiu o ascunzătoare. Adu-mi totuşi un pahar de rachiu. (Kattrin se duce în dosul căruţei.) O s-o pui deocamdată în vizuina bursucului de lîngă riu, pîn-oi putea s-o duc mai departe. Poate chiar la noapte pînă-n zori, o iau şi o duc la regiment. N-au ajuns ei în trei zile prea departe. Parcă-l aud, mirîndu-se, pe scrgentul-major: „Bravo, Schwei- zerkas, nu m-aş fi aşteptat. îţi încredinţez banii regimentului şi tu mi-i aduci îndărăt."(Cînd Kattrin se întoarce din spatele căruţei cu paharul de rachiu, se loveşte de doi străini. Unul e sergent-major, celălalt, care-şi scoate pălăria şi o salută, are un ochi legat.)

CHIORUL: Dumnezeu să te binecuvînteze, frumoasă copilă! N-ai văzut cumva vreun soldat din regimentul al doilea finlandez? *(Kattrin, înfricoşată, fuge vărsînd rachiul. Cei doi se privesc şi după ce-l zăresc pe Schweizerkas, în colţul lui, se trag înapoi.)*

SCHWEIZERICAS *(trezit din gîndurile lui de către Kattrin):* L-ai vărsat pe jumătate. Ce te strîmbi aşa? Tc-ai lovit la ochi? Plec, m-am hotărît, e mai bine. *(Se scoală. Ea încearcă să-l explice prin gesturi pericolul. El îi face semn să înceteze.)* Tare aş vrea să ştiu ce vrei să spui. Desigur ai o idee bună, biată fată, dar nu ştii cum să mi-o spui. Şi ce dacă ai vărsat rachiul? Nu-i nimic. N-o să fie ultimul meu pahar de rachiu, unul mai mult, ori unul mai puţin... *(la caseta din căruţă şi o ascunde în haină.)* Mă întorc. Dă-mi drumul, că mă supăr. Da, da, ai dreptate... Numai dacă ai putea să vorbeşti!... *(Kattrin dă să-l oprească. El o sărută şi se smulge. Kattrin fuge de colo pînă colo, sco- ţînd strigăte scurte de dezolare. Se întorc predicatorul şi Anna. Kattrin se precipită asupra maică-si.)*

ANNA: Ce e? Ce ţi s-a întîmplat? Ţi-a făcut cineva vreun rău? Unde-i Schweizerkas? Povesteşte pe rînd. Mama te înţelege. Cum? Tot a luat caseta? Derbedeul! O să-i trag o săpunealâ! Mai opreşte-te cîte puţin, Kattrin... Şi nu mă tot lătra ca un căţel. Ce părere o să-şi facă predicatorul de tine? Fă semne cu mîinile. A trecut pe aici unul chior?

PREDICATORUL: Unul chior? Spionul! L-au luat pe Schweizerkas. *(Kattrin dă din cap şi din umeri.)* Atunci, s-a sfîrşit cu noi.

ANNA *(scoate din coş un steag catolic pe care predicatorul îl prinde-n prăjină):* Ridicaţi steagul cel nou.

PREDICATORUL *(amar):* Acum, aici sînt numai buni catolici.

(Se apropie voci. Cei doi îl aduc pe Sclwei- zerkas tîrîş.)

SCHWEIZERKAS: Daţi-mi drumul! N-am făcut nimic, îm'i scoateţi braţele din loc. Ce-aveţi cu mine?

SERGENTUL-MAJOR: Âsta-i dc-aici. Sfnteţi înţeleşi cu toţii. Vă ştiu cu pe voi.

ANNA:'Pe noi? De unde?

SCHWEIZERKAS: Poate-i ştiţi dumneavoastră. Eu nu-i cunosc. Dumnezeu ştie cine-or mai fi şi ei, n-am cu ei nici în clin nici în mînecă. Am prînzit aici. Atîta. M-a costat zece gologani. Poate că unde m-aţi văzut şezînd aici, cu toate că supa era prea sărată.

SERGENTUL-MAJOR: Voi cine sînteţi?

ANNA: Noi? Oameni de treabă. E adevărat că a mîncat aici şi că la plată s-a plîns că fiertura era prea sărată.

SERGENTUL-MAJOR: N-o să mă faceţi să cred că nu-l cunoaşteţi.

ANNA: Nu mi-a mai rămas altceva de făcut, decît să cunosc pe toată lumea. N-am obiceiul să-i întreb pe clienţi cum îi cheamă şi la ce biserică se duc. Mai întîi, de vreme ce a plătit, nu poate să fie un eretic. Ascultă, tinere, eşti eretic?

SCHWEIZERKAS: Cum o să fiu eretic?

PREDICATORUL: Stătea cuviincios la masă şi n-a deschis gura decît ca să mănînce, că n-avea încotro.

SERGENTUL-MAJOR: Dar tu, cine eşti tu?

ANNA: E un ajutor al meu la servit clienţii. Poate că vă e sete şi vouă, să vă aduc un pahar de rachiu.

SERGENTUL-MAJOR: în serviciu, nici o picătură de rachiu. *(Lui Schweizerkas.)* Ai luat ceva de aici cu tine. Te duceai să ascunzi ceva pe la gîrlă. Cînd ai plecat de-aici, ţi-era haina umflată pe dedesubt.

ANNA: Sîntcţi.siguri că era âsta?

SCHWEIZERKAS: Cred că mă luaţi drept altul. Am văzut şi eu pe unul fugind încolo cu haina umflată. Nu eram eu.

ANNA: Trebuie să fie ceea ce se numește o greșeală. Se mai întîmplă. Dacă nu m-aș pricepe nici eu la oameni... Sînt așa-numita „Courage": poate că ați auzit de mine, mă știe toată lumea. Ei bine, vă spun eu că omul ăsta e om cumsecade.

SERGENTUL-MAJOR: Căutăm caseta regimentului doi finlandez. Și avem semnalmentele celui care o ține ascunsă. Tu ești ăla.

SCHWEIZERKAS: Nu sînt eu.

SERGENTUL-MAJOR: Dacă nu ne dai caseta, ești pierdut, auzi?

ANNA *(apăsat):* De vreme ce-i spuneți că e pierdut dacă nu v-ar da-o, sînt sigură că v-o dă, dacă e la el. N-are de răspuns decît atît: „E la mine, iat-o, n-am ce face, sînteți cei mai puternici". Nu-mi vine să cred că-i mai prost decît parc. Haide, vorbește, nătăfleață. Vezi că sergentul ți-a lăsat o poartă de scăpare.

SCHWEIZERKAS: Dacă n-o am...

SERGENTUL-MAJOR: Atunci vii cu mine. Te facem noi să vorbești. (*L-a luat cu el.)*

ANNAı V-ar spune tot ce știe, dacă ar ști ceva. Nu-i cl atît de prost. Dar duceți-l mai binișor. îi rupeți brațele așa. *(Se ia după ei.) (în aceeași seară. Predicatorul și Kattrin cea mută spală vasele și curăță cuțitele.)*

•PREDICATORUL: Istoria sfîntă e plină de mucenici

- care și-au pierdut viața fără nici o vină. De pildă, patimile Mîntuitorului. Știu în privința asta un cîntec vechi, cîntecul orelor. *(il cîntă.)*

Pe Iisus nevinovat __ * La întîiul ceas voit

L-au dus la Ponțiu Pilat |li|l Ca să fie osîndit.

"UliiLa trei ceasuri l-au bătut în livada de măslini Şi mîhnit şi abătut L-au încununat cu spini. Mai tîrziu, la ceasul şase, Pe cînd soarele se duce, Crucea i se înălţase Şi l-au răstignit pe cruce.
La al nouălea, îl fură Ago'nia-ncet, încet, Şi i-au stors atunci în gură Un burete cu oţet. Parcă n-au fost de ajuns Chinuri cîte le-a răbdat. Coastele i le-a străpuns, Pe-nnoptate, un soldat.
Şi din rana lui, deodată A ţîşnit apă curată.

AN NA *(vine foarte întărîtată):* Nu-i mai atîrnă viaţa decît de un fir de păr. Dar parcă sergentul nu e de neclintit. Ar putea fi mişcat, atîrnă de preţ. Numai că nu trebuie să se simtă că Schwcizerkas e al nostru, am fi vinovaţi de complicitate. Totul e de a şti de unde luăm banii. Yvette n-a mai dat pe-aici? Am întîlnit-o pe drum. A şi pus gheara pe un colonel. Poate că ar vrea să cumpere o căruţă de cs-ntinieră.

PREDICATORUL: Serios, ai putea să-ţi vinzi căruţa?

ANNA: Păi de unde vrei să iau banii pentru înduioşarea inimii sergentului-major?

PREDICATORUL: Şi cu ce mai trăieşti pe urmă?

ANNA: Mă întreb şi eu.

(Intră Yvette Pottier, însoţită de un colonel ramolit.)

YVETTE *(o îmbrăţişează pe Anna):* Ce fericită sînt că te mai văd. *(în şoaptă.)* Da, vrea. *(Tare.)* E un bun prieten al meu, sfetnicul meu în afaceri. Mi se pare că ai greutăţi. Mă interesează.

ANNA ţîncetişor... Nu o vînd, o pun amanet. Te pripeşti. 0 căruţă ca asta!... Nu te gîndeşti că nu se cumpără uşor pe vremurile astea?

YVETTE *(dezamăgită):* A! O amanetezi va să zică, nu o vinzi. Atunci nu ştiu dacă afacerea ar mai putea să mă intereseze. *(Colonelului.)* Ce spui?

COLONELUL: Cu totul de părerea ta, drăguţa mea.

ANNA: O închiriez. Atît.

YVETTE: Credeam că ai nevoie de bani.

ANNA *(neînduplecată):* Am, da, nevoie, dar mai bine îmi tocesc picioarele pînă la genunchi căutînd un amanet, decît să vînd numaidecît. Căruţa e mijlocul nostru de trai şi nu te mai întîlneşti cu el. Folo- seşte-te de prilej, Yvette. Poate că nu mai găseşti un prieten atît de bun să te sfătuiască în afaceri.

YVETTE: Da, zice şi prietenul meu să primesc, dar nu ştiu ce să fac. Dacă n-o vinzi... Şi tu eşti de părerea mea că e mai bine să o cumpăr...

COLONELUL: Da, de aceeaşi părere.

ANNA: Atunci caută ceva de vînzare. Dacă ai timp de pierdut ai să găseşti, şi dacă prietenul tău binevoieşte să mai umble după tine — să zicem o săptă- mînă, două, poate că găseşti ce-ţi trebuie.

YVETTE: Atunci putem să căutăm. îmi place să mă plimb şi să aleg ce-mi place şi mai ales cu tine, păpuşelule, plăcerea e şi mai mare, nu-i aşa? Plimbarea poate să dureze bucuros o săptămînă, două. Dar dacă ţi s-ar da o arvună, cînd ai putea să o dai înapoi?

ANNA: în cincisprezece zile, poate chiar în opt.

YVETTE: Nu ştiu ce să fac. învaţă-mă, păpuşelule. *(îl la deoparte.)* E silită să vîndă, n-am nici o grijă. De găsit bani, găsesc eu. îl ştii pe ofiţerul cu steagul... ăla blondul, ar fi încîntat să mă împrumute. E nebun după mine. Zice că semăn nu ştiu cu cine. Ce mă povăţuieşti să fac? Spune, dragă.

COLONELUL: Să te cam fereşti de el. E o secătură. El umblă după ceva. Nu ţi-am spus că-ţi dau eu un cadou, iepuraşule?

YVETTE: N-aş fi îndrăznit să ţi-l cer. Desigur, dacă te temi că blondul vrea să profite, primesc, păpu- şelule, cadoul.

COLONELUL: Eram sigur.

YVETTE: Va să zică, mă sfătuieşti...

COLONELUL: Te sfătuiesc.

YVETTE *(iar către Anna):* Prietenul meu mă sfătuieşte să isprăvim. Fă-mi o chitanţă şi să nu uiţi să scrii că atît căruţa cît şi marfa din ea sînt ale mele, dacă nu-mi dai banii peste cincisprezece zile. Facem numaidecît inventarul. îţi aduc numaidecît şi cei două sute de fiorini. *(Către colonel.)* Du-te înainte că vin şi eu. Trebuie să fac listă de tot ce se găseşte în căruţa mea, ca să ştiu că nu mă fură. *(Sărută pe colonel, care pleacă, şi sare în căruţă.)* Ascultă, văd că stai cam prost cu cizmele.

ANNA: Yvctte, nu-i vreme acum de inventar. Căruța încă nu-i a ta. Mi-ai făgăduit că pui o vorbă bună la sergent pentru Schweizerkas; nu-i de pierdut o clipă. Trece numaidecît la Curtea Marțială.

YVETTE: Să număr măcar cămășile de pînză.

ANNA *(o trage de rochie, jos din căruță):* Putoare! Vrei să moară Schweizcrlcr>s? Ascultă! Bagă de seamă! Nici o vorbă! Nu spune de unde vin banii. Fă totul tu, ca pentru tine, spune-le tot ce-ți trece prin cap, spune că Schweizerkas e ibovnicul tău, dacă vrei. Altfel ne spînzură pe toți, că l-am ajutat.

YVETTE: L-am chemat pe chior în pădurice; o fi acolo.

PREDICATORUL: Și nu trebuie să le dai două sute de fiorini dintr-o dată. Mergi pînă pe la o sută cincizeci, și-atît e prea mult.

ANNA: Ce te bagi ? Sînt banii dumitalc ? Ți-e frică să nu-ți pierzi strachina de supă, pe zi. *(împingind-o pe Yvette.)* Șterge-o,-și fără tocmeală, e în joc viață de om.

PREDICATORUL: Nu uita că ai o fată neputincioasă. Nu mă amestec, dar din ce vom trăi?

ANNA: Din caseta regimentului, deșteptule. N-o să se calicească regimentul să nu-i plătească lui Schweizerkas cheltuielile făcute.

PREDICATORUL: Poți avea încredere în muierea aia?

ANNA: Nu dă ea degeaba două sute de fiorini din mînă. Ea-mi vrea căruța. O roade și cine știe cît mai ține colonelul. Kattrin, curățâ cuțitele și freacă-le cu nisip. Și dumneata, ce-mi stai înțepenit ca lisus la predică? la spală paharele! Deseară vor veni peste vreo cincizeci de cavaleriști și iar te aud că te vaieți: „Eu nu-s învățat să tot fug; la biserică nu mă grăbesc așa etc." Cred că ni-l dă înapoi. Slavă Domnului că-i poți cumpăra, nu sînt lupi, sînt oameni flămînzi de bani. La oameni lăcomia e ca la Du/nnezeu milostivirea. Ea e scăparea noastră. Cît va dura lăcomia de bani vor fi și judecăți mai omenești și chiar nevinovații pot avea norocul să scape de pedeapsă.

YVETTE *(vine abia suflînd):* Am căzut la învoială cu două sute. Dar repede. Nu-l mai au mult în mînă. E mai bine să-l duc pc chior la colonel. Schweizerkas a mărturisit că fusese caseta la el. I-au pus picioarele la menghină. Zice că i-a dat drumul în rîn cînd s-a văzut urmărit. Caseta s-a pierdut. Ce fac? Să mă duc să iau banii de la colonel?

ANNA: Caseta s-a pierdut? Atunci de unde mă despăgubesc de două sute de fiorini?

YVETTE: A, dumneata aveai de gînd să-i iei din casetă? Bună păcăleală pentru mine. Nu te mai amăgi. Dacă vrei să-l mai vezi pe Schweizerkas, trebuie să plătești, ori poate vrei s-o las baltă ca să-ți păstrezi căruța?

ANNA: Nu m-am gîndit la asta. Nu face șantaj. Căruța tot a ta o să fie. S-a hodorogit de șaptesprezece ani de cînd o tîrăsc. A fost a mea. Stai o secundă să mă socotesc. Totul mă copleșește deodată. Mi-e frică, m-am pripit, nu pot să dau două sute, trebuia să te mai tocmești. Cînd nu mai am nimic, nu mă mai apără nimic și toată lumea mă calcă în picioare. Du-te și spune că nu dau peste o sută douăzeci de fiorini nici o para. Pierd și-așa căruța.

YVETTE: N-o să primească. Chiorul e și grăbit și înspăimântat. Mereu se-ntoarce să vadă de nu-i urmărit. N-ar fi mai bine să-i dau două sute?

AN NA *(sleită):* Nu pot să dau atît. Am muncit treizeci de ani. Fata asta are douăzeci și cinci, și e nemăritată. Și ea e copilul meu. Nu stărui, nu mă zori. Știu eu ce fac, atît sau nimic.

YVETTE: Treaba dumitale. *(Pleacă în grabă. Anna nu se mai uită nici la predicator, nici la Kattrin, și apoi stă lîngă ea, la curățatul cuțitelor.)*

ANNA: Să nu spargi paharele, că nu mai sînt ale noastre. Vezi să nu te tai. Schweizerkas se întoarce. Dacă n-am încotro, dau și două sute. O să-l ai iar pe frate-tu lîngă tine. Cu optzeci de fiorini mai putem încărca un coș de spate cu marfă bună. Și o luăm de la început.

PREDICATORUL: Este scris: căile Domnului nu sînt căile noastre.

ANNA: Șterge-le să strălucească. *(Curățâ cuțitele în tăcere. Deodată Kattrin se scoală și fuge plîngînd în căruță.)*

YVETTE *(vine pe fugă):* Ți-am spus ; nu merge. Chiorul a vrut să se lase păgubaș. Mi-a spus că-i prea tîrziu. Dintr-un minut într-altul se așteaptă să bată tobele plutonului de execuție. Am făgăduit o sută cincizeci. Singurul lui ochi nici nu i-a clintit. De abia l-am hotărît să mai aștepte să mă întorc.

ANNA: Fugi! Spune-i că dau două sute. *(Yvette pleacă în fugă. Șed în tăcere.)* Cred că m-am tocmit prea mult. *(Se aud tobele din depărtare. Predicatorul se scoală și se duce-n fund. Anna nu se mișcă din loc. Se face întunerîc. Tobele au stat. Se face ziuă. Anna tot nu s-a mișcat din loc.)*

YVETTE ***(se întoarce foarte palidă):*** **^i-a reuşit tocmeala, ţi-a rămas căruţa şi el are unsprezece gloanţe în el.Nu meriţi să te mai ajut, dar i-am auzit vorbind. Ei cred că e aici caseta. Spun că toţi eraţi complicii lui Schweizerkas şi-or să vi-l aducă să-l vedeţi... Siliţi-vă să nu vă trădaţi văzîndu-l, că vă duceţi toţi după el. Vin în urma mea. V-am înştiinţat. Vrei s-o iau cu mine pe Kattrin?** ***(Anna clatină din cap.)*** **Ea ştie? Poate că nu le-a auzit tobele, sau poate că n-a înţeles.**
ANNA: Ştie... Ia-o.
(Ycette crea s-o ia pe Kattrin, care fuge şi se agaţă de maică-sa. Anna o ia de mînă. Vin doi ostaşi cu o targă pe care zace un trup acoperit cu o pînză. De o parte a târgii, merge sergentul-major. Targa e lăsată jos.)
SERGENTUL-MAJOR: Avem aici pe unul al cărui nume nu-l ştim. Trebuie trecut în registre, ca să fie în regulă toate. A trecut pe aici. A mîncat prînzul la tine. Uită-te bine la el să vezi dacă-l cunoşti. ***(Dă pînza la o parte.)*** **îl cunoşti?** ***(Anna dă din cap.)*** **Nu? Nu l-ai văzut niciodată înainte de-a fi mîncat la tine?** ***(Anna dă din cap.)*** **Luaţi-l de-aici. Daţi-l la gunoi. Nu-l cunoaşte nimeni.** ***(E luat.)***

4

Anna cîntă „Cintecul marii capitulări".

în faţa cortului unui ofiţer. Anna e în aşteptare. Un secretar stă la intrarea cortului.
SECRETARUL: Te cunosc. Pe casierul protestant l-ai H*. ţmut ascuns dumneata. Ai face mai bine să nu mai x înaintezi nici o plîngere.
■ ANNA: Orice mi-ai spune, eu plîngerea tot o fac. Sînt nevinovată, şi dacă tac, s-ar putea crede că aş avea ceva să-mi imput. Mi-au sfărîmat cu săbiile toată căruţa şi am fost amendată de trei ori pentru nimic.
SECRETARUL: îţi dau o povaţă: să-ţi umble gura mai puţin. Regimentul nu are cantinicră şi-ţi va lăsa liberă negustoria. Iar dacă ai avea vreo căinţă, nu e nimic. Plăteşti din cînd în cînd cîte o amendă şi toată lumea e mulţumită.
ANNA: Eu plîngerea tot o fac.
SECRETARUL: Fă cum te taie capul. Atunci aşteaptă . pînă ce te poate primi comandantul. ***(Se întoarce în cort.)***
SOLDATUL TÎNĂR ***(vine împleticindu-se):*** **Unde biserica mă-si e putregaiul ăla de comandant? Bagă prima ce mi se cuvine la buzunar şi se duce să se-mbete cu ofiţerii lui. îl spînzur!**
SOLDATUL BĂTRÎN ***(după el):*** **Ţinc-ţi fleoanca! Să nu înfunzi puşcăria!**
SOLDATUL TÎNĂR: Ieşi din gaură, viezure spurcat! Adu-ţi hoitul încoace, să ţi-l fac tocătură. Mi-a furat, porcul, prima ce mi se cuvine... nici unul din umflaţii ăştia n-a avut nasul să intre în apă. Toţi s-au dat îndărăt, afară dc mine, şi eu n-am cu ce să-mi plătesc o bere, ticălosule, nu merge aşa! Ieşi din gaură, îţi zic, vino să te fac terci!
SOLDATUL BĂTRÎN: Iisuse, Mărie, Iosife! E pierdut!
ANNA: Nu i s-a dat prima făgăduită?
SOLDATUL TÎNĂR: Dă-mi drumul, că-ţi scot maţele şi ţie. Curăţ pămîntul o dată dc două stîrvuri.
SOLDATUL BĂTRÎN: A scăpat calul comandantului de la înec şi nu i-au dat prima cuvenită. E încă prea tînăr şi a venit la oştire de curînd.
ANNA: Dă-i drumul, că nu-i ciine să-l ţii în lanţ. E dreptul lui să-şi ceară prima, de vreme ce i se cuvine.
SOLDATUL TÎNĂR: Ăla stă în cort şi bea. Şi voi toţi sînteţi nişte cufuriţi în nădragi. Am făcut o treabă adevărată şi vreau răsplata ei.
ANNA: Nu mai răcni la mine, tinere. Eu am grijile mele, dumneata pc-alc dumitale. Ar fi mai bine să facieconomic de voce. Dacă o ţii aşa într-una, răguşeşti pînă să dai ochi cu comandantul. O să rămîi mut ca un peşte şi n-o să mai aibă plăcerea să te trimită la temniţă, să mucegăieşti. Cine zbiară n-o ţine mult. O jumătate de ceas şi se deşală, că trebuie lungit pe saltea să zacă.
TUL TÎNĂR: Nu sînt deşelat, n-am trebuinţă de saltea, mie mi-e foame. Piinea lor e de tărîţe şi ghindă crudă şi se zgîrcesc şi la ea. Banii ce mi-c dator comandantul îi cheltuieşte cu curvelc. Eu pot să crăp de foame. îl spînzur! ANNA: Nu mă miră că ţi-e foame. Astă-primăvară comandantul v-a dat ordin să ocoliţi şoseaua şi s-o luaţi peste cîmp, ca să călcaţi grîul în picioare. Credea că la seceriş nu o să mai fie pe aici. Pînă una-alta el e tot aici şi foametea e mare. Te înţeleg. Ai de ce să fii necăjit.
TÎNĂR: Taci din gură! Nu mai pot răbda. Nu mai pot înghiţi nedreptatea.
: E-adevărat. Dar cît o să ţie răbdarea? Cîtă vreme nu o să mai vrei să înghiţi nedreptatea? Un ceas ori două. Vezi că nu ştii? Aici e buba. Şi ceasul rău e cel trăit în puşcăria neagră, unde bagi de seamă deodată că nedreptatea nu te mai revoltă.

TÎNĂR: Nu știu de ce te ascult. Unde Maica e comandantul? : Mă asculți, fiindcă tot ce-ți spun știai și dumneata. Și mai știi și altceva, că a început să-ți treacă mînia, că a fost scurtă și că ai avea nevoie de o mînie care să ție. Dar de unde s-o iei?
TÎNĂR: Ai vrea să spui că nu mi-am meritat
Dimpotrivă. Spun numai că mînia ți-e prea și că nu ți-e bună de nimic. Păcat! Dacă era mare, mai turnam și eu gaz peste foc. Ți-aș : du-te, jupoaie bestia asta. Dar ce? Nu ai Ți-au și început ghearele să dea înapoi să se înmoaie. Eu voi rămîne singură în

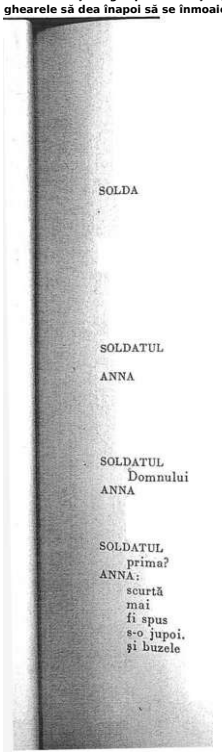

SOLDA

SOLDATUL

ANNA

SOLDATUL
Domnului
ANNA

SOLDATUL
prima?
ANNA:
scurtă
mai
fi spus
s-o jupoi,
și buzele

fața cortului și comandantul mă va lua din scurt pe mine.

SOLDATUL BĂTRÎN: Ai dreptate, i s-a urcat la nas un dram de mustar.

SOLDATUL TÎNĂR: Da? O să vedem dacă nu-l ucid. *(Trage sabia din teacă.)* Numai să iasă, că bag sabia-n el.

SECRETARUL *(scoate capul din cort):* Vine comandantul. Staţi jos!

(Soldatul cel tînăr stă jos.)

ANNA: Stă jos, a şi stat jos. Ce spuneam eu? Ai stat jos. Ne cunosc ei prea bine şi se pricep să ne manevreze. „Staţi jos!" şi iată-ne aşezaţi cuminţi pe două buci. 0 revoltă care stă jos e pusă cu botul pe labe; nu, nu te mai scula. Mîndra ţinută de adineauri s-a dus. S-a dus inima, s-a isprăvit. Ţi-e ruşine de mine? N-ai de ce. Nici eu nu fac mai mult ca dumneata. însufleţirea noastră, scînteia noastră, ni le-au cumpărat. E ca plîngerea mea. Dacă o fac îmi stric negustoria. 0 să vă povestesc un crîmpei din marea,capitulare. *(Cîntă cîntecul marii capitulări.)*

în floarea tinereţilor mi-am zis Că mie altfel mi-e sortit şi scris, Că nu sînt, dintre fete, orişicare, Şi mă vedeam deasupra lor şi mare. Eu slugă? Nu! Destinul mi-e croit Şi n-am să fiu a primului venit.

Dar vrabia mi-a ciripit de sus. Visează tu cît vrei, mi-a spus, Nu trece anul şi te pui la rînd. Să cînţi ca toţi, la fel, şi vrînd, nevrînd, Caută tonul, ca să intri-n cor, Tonul şi glasul mic al tuturor.

. Nu ajunsei nici anul să-l. ascund
Că mi-am băut otrava pînă-n fund.
Şi vrabia din nou mi-a ciripit

:cu ce plăti? N-ai bani, n-am rachiu, pentru biruinţă, dar nu au soldă pentru *oprit căruţa într-un sat în ruină, din depărtare fanfarele de biruinţă.* fi, *serviţi de Kattrin şi Anna, stau Unul din ei şi-a încins peste umăr blană furată vreunei femei.*

trecut doi ani. Războiul cuprinde ţinuturi ce în ce mai depărtate. Călătorind mereu, străbate cu căruţa ei spaţiile la întîmplare: Moravia, Bavaria, Italia şi iarăşi Bavaria. generalului Tilly, lîngă Magdeburg, o costă patru cămăşi ofiţereşti.

(soldatului tînăr):* Dacă-i adevărat că-l urăşti de moarte şi dacă ţi-e ura mare, cu adevărat, rămîi aci cu sabia scoasă. Recunosc că pricina ta e dreaptă, dacă ţi-e ura mărunţă, mai bine pleacă! TÎNĂR: Du-te-n mă-ta! *(Pleacă împleticit, bătrîn îl urmează.) (scoate capul din cort):* Comandantul Vino cu plîngerea dumitale. : M-am răzgîndit. Nu mai fac nici o plîngere. *(Pleacă.)

Nici n-a trecut, şi glasul, potrivit Cu celelalte glasuri s-a pierdut Nedesluşit în murmur şi-a tăcut. Trăiai crezînd că o să-ţi poată ieşi deasupra glasul tău din gloată. Mulţi dau năvală cerului din ea- Şi nu-i prea depărtată nici o stea, Dar prăbuşit pe brînci, de-a-ndoasele De-abia- şi tîrăsc prin gloduri oasele.

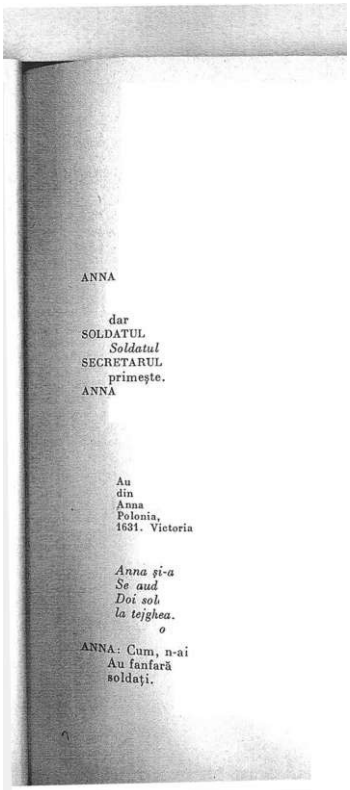
ANNA

dar
SOLDATUL
Soldatul
SECRETARUL
primește.
ANNA

Au
din
Anna
Polonia,
1631. Victoria

Anna și-a
Se aud
Doi sol
la tejghea.
o

ANNA: Cum, n-ai
Au fanfară
soldați.

SOLDATUL: Vreau să beau. Am ajuns prea tîrziu la jaf. Căpitanul ne-a tras pe sfoară, ne-a dat cetatea pe mînă numai pe un ceas. „Trebuie să fim omenoşi" — ne-a spus. Se vede că l-au cumpărat cei din cetate.

PREDICATORUL ***(poticnindu-se prin dărîmături):*** **Mai sînt cîțiva răniți întinși în curte. Familia țăranului. Să mă ajute cineva. îmi trebuie pînză.** ***(Al doilea soldat se duce cu el. Kattrin, mișcată, încearcă să-și înduplece mama să dea pînză.)***

ANNA: Nu mai am. I-am vîndut regimentului toată scama. N-o să. sfîșii cămășile ofițerești pentru ăia.

PREDICATORUL ***(strigînd):*** **Ți-am spus că am nevoie de scamă și feși.**

ANNA ***(se așază pe treapta căruței, împiedicînd intrarea Kattrinei);*** **Nu dau nimic. Ăștia nu plătesc. N-au lăscaie..**

PREDICATORUL ***(către o femeie aproape moartă pe care o tîrăște după el):*** **De cc-ați rămas aci, sub bombardament?**

ȚĂRANCA ***(slab):*** **Gospodăria.**

ANNA: Ăștia nu vor să piardă nimic. Și acum eu să mă fac în zece? Nu dau nimic.

PRIMUL SOLDAT: Sînt niște protestanți. De ce sînt protestanți?

ANNA: Puțin le mai pasă lor de biserică după ce și-au pierdut avutul.

AL DOILEA SOLDAT: Nu sînt protestanți, sînt catolici.

PRIMUL SOLDAT: Nu putem să-i alegem unii de alții în timpul bombardamentelor.

UN ȚĂRAN ***(pe care-l aduce predicatorul):*** **Mi s-a dus dracului un braț.**

PREDICATORUL: Unde e pînza?

(Toți o privesc pe Anna, care rămîne neclintită.)

fe-ANNA: Nu dau nimic; am destule cheltuieli, vamă, clijmă și șpcrț. ***(Kattrin, scoțînd sunete guturale, ia o bucată de scîndură și-și amenință mama.)*** **Ce, ți-ai ft.; pierdut mințile, fă? Lasă scîndură jos, că te ples- nesc... Nu dau nimic, nu pot să dau nimic, mi-e > mai aproape pielea decît cojocul.** ***(Predicatorul o îndepărtează de pe treapta căruței, scoate cîteva cămăși pe care le rupe în fîșii.)*** **Cămășile mele, de o jumătate de fiorin bucata. Mă ruinați!** ***(Din casa dărîmată se aud scîncete de copil.)*** **> ȚĂRANUL: A rămas copilul înăuntru.** ***(Kattrin aleargă p-;./ în casă.)***

i ANNA: N-o lăsați să intre. Se dărîmă casa pe ca.

^PREDICATORUL: Eu nu mai pun piciorul în casa asta.

ANNA. ***(nu știe ce să mai facă):*** **Nu vă bateți joc de pînză, ||pT că e scumpă.** ***(Kattrin iese dintre dărîmături cu*** **pîi' "" *sugaci în brațe.)* Acum ești mulțumită, ai mai Hn^li găsit și un sugaci să-l cari după tine. Dă-i-l mă-si numaidecît, n-am poftă să mă mai bat cu tine cîteva ccasuri ca să ți-l iau, mă auzi?** ***(Soldatului al doilea.)*** **Ce belești ochii la mine ca un vițel? Kg Mai bine du-tc și spunc-le să stea cu muzica lor; îf- se vede și fără trompete că au învins. în toate p[1]. victoriile voastre trebuie să mă jumulesc de cîteva pene.**

PREDICATORUL ***(făcînd pansamente):*** **Trecc sîngcle rs, prin pînză.** ***(Kattrin leagănă pruncul și-i îngînă nagpi "" cîntec de leagăn.)***

ANNA: Ce fericită se simte ca în mijlocul atîtor mizerii! v\ Dă-l mă-si numaidecît, femeia se trezește. ***(Dă ' ? j j i primul soldat, care a furat o sticlă de băutură și vrea să plece cu ea.)*** **Stai pc loc, puturo- [6'] vrei să învingi?! Plătește!**

I ANN.W [SOLDAT:] De unde să-ți plătesc?

(Vr trage blana): **Atunci îmi lasi blana asta, tot e de fu,,t.**

PREDICATORUL': **A** mai rămas unul în dărîmături.

S:

5 ~ Bert0" - Te.-ilru 6

5în apropierea oraşului Ingolstadt din Bavaria. Atuia ia parte la înmormântarea generalului Tilly. Sînt în discuţie eroii şi durata războaielor. Predicatorul se plînge că talentele sale rămîn nefolosite şi Kattrin primeşte în dar ghetele roşii. Sîntcm u în anul 1632.
în cantină, dosul tejghelei. Plouă. în depărtare, tobe, muzică funebră. Predicatorul şi secretarul la o partidă de table. Anna şi fiica ei fac inventarul.
PREDICATORUL: Acum porneşte cortegiul.
ANNA: Păcat de bietul mareşal, că a murit — doua^v.^M« şi două de perechi de ciorapi! — se pare că a rătă-| l cit în ceaţă. Strigase oamenilor: Luptă pînă la ^p^v moarte! Şi întorcîndu-se în pasul calului, prin dosul regimentului, a nimerit în mijlocul luptei, iar o ghiulea l-a curăţat fără să-l înştiinţeze. Au mai rămas doar patru felinare. ***(Fluierături din gru- 1 pul de la tejghea. Se duce într-acolo.)*** **Ce neruşinare! îngroapă pe mareşalul lor şi ei fug din cortegiu.** ***(Le toarnă în pahare.)***
SECRETARUL: Nu trebuia să li se plătească înainte de ; înmormîntare. în loc să meargă după mort, se îmbată.
PREDICATORUL ***(către secretar):*** **Dar dumneata nu trebuia să te duci?**
SECRETARUL: Plouă prea tare.
ţ/y STRIGĂTE LA TEJGHEA: Un şnaps la mine! ^%® ANNA: Banii înainte! Nu, nu se intră cu ciubotele. în g; cort intră numai ofiţerii. Plouă, nu plouă, beţi ;g afară! ***(Către secretar.)*** **Nu-i las decît pe ofiţeri în cort. Mi se pare că de cîtva timp mareşalul avea ; cu soldaţii lui de furcă: regimentul al doilea se gîlr cam răzvrătise că nu i se plătească solda. Mareşa- lul răspundea că în războaiele religioase trebuie să se bată pe veresie.** ***(Marş funebru. Toţi privesc***
.... spre fund.)
Şi-7-' PREDICATORUL: Acum defilează pe dinaintea cosciu- gului.
i. ANNA; Mie, spun drept, mi-e milă de toţi mareşalii şi ■ împăraţii ăştia et compania. Uite, de pildă, marele;- , şalul ăsta.'Ce şi-o fi zis el?„Dau gogeamite lovitura, să se vorbească de mine în toată istoria, să mi se ridice o statuie: sînt gata să cuceresc lumea." Nici nu se poate ideal mai mare în meseria asta <

militar. Te ţii de ea pînă te ia dracu, ca pe mareşalul ăsta. în sfîrşit, totul se prăbuşeşte. A cui e vina? A poporului, care visează un singur lucru: .„.., <u>bere şi chef</u>. Cele mai uriaşe planuri se duc de rîpă ¡¿¿f" am pncină""Ininţilor înguste. împăraţii, mareşalii eţ compania nu pot nimic de unul singur. Sînt siliţi să aibă nevoie d<u>e soldaţi şi popoare. N</u>u-i aşa? FLPICATORUL ***(rîzînd):*** **N^ zic că" nu-i aşaTclSrnu g&Si ™ l?S⁴ de soldaţi. Ei fac tot ce pot, săracii, pentru " | . Şefii lor. Uite-i pe ăi de colo cum îşi sug rachiul .. în ploaie. Cu flăcăii ăştia m-aş prinde să duc război o sută de ani şi mai bine, ba chiar pe două fronturi, ANIM mare?²^ nici suedez. -- - toff¹ nu crezi că războiul o să înceteze? ^PREDICATORUL: Fiindcă a murit un mareşal?! Ce copi- s! Mareşali sînt cu duzina; găseşti pe toate l-^,-^rile eroi.**
nu te™am întrebat aşa degeaba. Aş vrea ⁸ Ştiu dacă mai trebuie să cumpăr marfă. Ar fi ™ ai ieftină ⁵cum. Dacă încetează războiul, nu mai am ce face cu ea şi o dau la gunoi.

ANNA: Cu dumneata e altceva, ploaia putea să-ţi strice uniforma. Se pare că trebuie să fie trase toate | clopotele la înmormîntare, după obicei, dar s-a văzut că toate clopotniţele fuseseră dărîmate cu tunul, din ordinul lui. Bietul mareşal, n-o să le _ mai audă la coborîrea în mormînt. în schimb, vota trage trei salve de tun, ca să nu fie îngropat cu prea | multă sărăcie... şaptesprezece curele...
PREDICATORUL: Da, e serios. Cine nu strigă mereu că într-o bună zi s-a isprăvit şi cu războiul? Eu zic: „E de văzul". Firește, din cînd în cînd mai stă şi războiul să răsufle cîte niţel. Apoi da! Se mai întîmplă să cadă şi războiul bolnav: nimic nu e pe faţa

PREDICATORUL: Zău? Pacea aia! Cum rămîne gaura dacă i-ai mîncat şvaiţerul dimprejur?**UN SOLDAT *(cîntă în fund):***
Sus capul! Camarade, nu te teme Căci călăreţul n-are multă vreme Şi trebuie-ndemiiat cît mai curînd Să-ncalece, să plece, vrînd nevrînd. Veni, părinte, clipa să ne cheme Şi călăreţul, vezi, că n-are vreme Se duce drept şi ncîntîrziat Să moară pentru tron şi împărat. ^SECRETARUL: Bine, bine, dar nu poate ţine "războiul flfj la nesfîrşit. Omul are nevoie de pace. 'PREDICATORUL: Ţi-aş răspunde că şi în război c pace.
Războiul are răstimpuri liniştite. El mulţumeşte ;; în toate chipurile pe om, bineînţeles că şi în tre- buinţclc lui de împăciuire. E organizat aşa, războiul, fi: încît să poată să trăiască. Iţi tragi tot atît de Sr liniştit nădragii, ca şi în timp de pace. între H două încăierări tot îţi bei paharul cu bere. Chiar g® înaintînd la inamic, poţi trage un pui de somn, zgîrcit într-o groapă şi cu capul pe un pietroi. §§! Oricum, tot o potriveşti. Desigur că n-o să te pui v să joci cărţi cînd tobele bat atacul. Dar joci cărţi v.;. în timp de pace, pe brazdă, la arat? Pe cînd după biruinţă se/ ivesc toate soiurile de chilipir. Se .' în,tîmplă, de pildă, să rămîi fără un picior, nu e ggSTficru prea rar. începi să strîngi pumnii la cerşi să i| strigi răzbunare, ca şi cum totul s-ar fi sfîrşit. Pc K urmă se aşază tulburarea la fund, face cîte unul ii'., cinste la circiumă şi, tîriş-grăpiş, o iei iar la drum i; Ş[1] războiul merge înainte, parcă ai avea două r picioare. Şi cine te împiedică în plin măcel să faci J1 [ca] Adam pe după claia de fîn sau în buruieni?
7 Atunci, războiul pune mîna pe odraslele tale, ele Zi îl aţiţă la rîndul lor şi praznicul merge mereu. Păi ? da, într-un fel ori altul, războiul tot o scoate la

capăt. Dc ce vrei să se isprăvească? ;.. (Kattrin s-a oprit din lucru şi-l priveşte adînc pe predicator.)ANNA: Atunci trebuie să cumpăr. Mă încred în dumneata. *(Deodată Kattrin trîntește coşul cu sticle şi fuge afară.)* Kattrin! *(Ride.)* Iisuse, Mărie!Ea aşteaptă pacea ca pe Mesia. I-am făgăduit la pace un bărbat. *(Se ia după Kattrin.)*

SECRETARUL *(se scoală):* Gata, am cîştigat. Nu era nevoie de atîta trăncănealâ. Acum plătește.

ANNA *(se întoarce cu Kattrin):* Fii cuminte, războiul o să mai țină puțin şi mai cîştigăm şi noi ceva bani. Pacca va fi cu atît mai frumoasă. Fă bine şi du-te pînă în oraş şi ia de la „Leul de aur" ce poți să iei din marfa pusă de mine deoparte. Pe celelalte le luăm altădată cu căruța. 0 să vie cu tine şi domnul secretar. Soldații sînt la înmormîntarea mareşalului, aşa că n-o să ți se întîmplc nimic. Ai grijă să nu ți se fure ceva pe drum, gîndește-te că e zestrea ta, Kattrin.

(Kattrin pune un bariş şi se duce cu secretarul.)

PREDICATORUL: O laşi să plece cu secretarul ?

ANNA: Nu-i atît de drăguță, încît să se întîmple ceva.

PREDICATORUL: Am admirat întotdeauna cum ştii să-ți duci negoțul şi să o scoți bine la capăt mereu, înțeleg de ce eşti poreclită „Courage".

ANNA: Fără curaj, oamenii sărăcise scufundă. Numai ca să te scoli cu noaptea în cap, să ari un cîmp în timp de război sau să aduci fără nădejde pe lume copii — e un al dracului curaj. Şi de cît curaj n-ai trebuință, soldat, să te înfrunți, ochi în ochi, cu duşmanul la bătălie, siliți amîndoi să vă măcelăriți? Şi să-i rabde oamenii, cum îi rabdă pe papi şi pe împărați, nu e un curaj fioros? Căci asta îi costă viața. *(Stă jos, scoate din pungă o lulea scurtă şi o aprinde.)* Ai putea să spargi cîteva lemne.

PREDICATORUL: Eu sînt păstor de suflete, Anna, nu tăietor dc lemne. *(îşi scoate haina, nemulțumit, şi se pregătește să spargă lemne.)*

ANNA: Eu n-am suflete de păstorit, eu am nevoie de- lemne de foc.

PREDICATORUL: Ce-i cu pipa asta? . ANNA: O pipă ca toate pipele. PREDICATORUL: Ba nu-i o pipă ca toate pipele. EpŞİ:'Ge spui? VrEDICATORUL: E pipa bucătarului. A bucătarului jf de la regimentul Oxcnstjerna.

v.ANNA: Dacă ştii, de ce mai pui întrebări, ipocritule? PREDICATORUL: Fiindcă mă întreb dacă bei din ea cu bună-ştiință ori nu. Cotrobăind prin calabalîcul dumitale, s-ar fi putut să-ți cadă-n mînă o pipă şi C < s-o iei din întîmplare. f. "ANNA: Şi de ce crezi că n-am luat-o din întîmplare? PREDICATORUL: Fiindcă fumezi cu bună-ştiință din Tp pipa aceasta. ANNA: Şi dac-ar fi aşa? W?.'PREDICATORUL: E de datoria mea să-ți pun în vedere ceva. Mă îndoiesc că ai să mai vezi vreodată mutra acestui domn; cu atît mai rău sau cu atît mai bine. . Mie nu prea mi-a plăcut, dimpotrivă. ANNA: Mă cam mir. Era un băiat drăguț. "'PREDICATORUL: Da? Aşa ți s-a părut dumitale? Mie | nu. N-aş putea numi un astfel de om—băiat drăguț. N-am cu el nimic, dar băiat drăguț, asta nu! Nu, ap*; .nicidecum ! Ar fi mai degrabă un papugiu amoros, îi şiret. Dacă nu mă crezi, uită-te la pipă: ea dă dovezi

despre un caracter. ANNA: Ce să văd? E o pipă uzată şi nimic mai mult. ;?"DICATORUL : Numai uită-te cum a crestat-o cu llllll^ v; dinţii. E o brută. E pipa unei brute fără lege nici credinţă. Iată ce ai vedea dacă ţi-ar fi rămas o fărîmă de bun-simţ. ANNA: Vezi că-mi strici buturuga de spart lemne. "^^PICATORUL: Ţi-am mai spus o dată că nu sînt de _Ipme8erie pădurar. Sînt păstor de suflete, nu despi- ^ cător de lemne. Eu am învăţat teologia. Talentele ¿; inele se sleiesc aici în muncă silnică. Harul pe care - p¹¹ dat în mila lui, Dumnezeu, rămîne înţelenit. Păcat! Nu m-ai auzit predicînd niciodată. O singură cuvîntare de-a mea e în stare să aprindă într-atît**un regiment, încît să nu mai vadă în armata duşmană altceva decît o turmă de bcrbeci behăindă. Ce mai însemnează viaţa faţă de biruinţa finală? 0 zdreanţă împuţită aruncată cît colo. Dumnezeu m-a dăruit cu harul cuvîntării. Predica mea îţi ia şi urechile şi ochii.**

ANNA: N-aş vrea dc loc să-ini ia urechile şi ochii. Ce m-aş face atunci? Ar fi o nenorocire.

PREDICATORUL: M-am gîndit de multe ori, Anna, că-n spuza dezamăgirilor dumitale zvîcneşte o fire fierbinte. Nii-ţi trebuie şi dumitale căldură, ca oricărei făpturi omeneşti?

ANNA: Mă încălzesc destul de bine, numai să am lemne destule.

PREDICATORUL: Ascultă, Anna. Nu te mai furişa, îţi vorbesc simţit. M-am gîndit adeseori la viaţa pe care am ducc-o împreună, dacă strîngem mai tare legăturile dintre noi. Uraganul veacului nostru de războaie ne-a apropiat imediat pe unul de celălalt.

ANNA: Nu sînt destul de strînse? Eu îţi gătesc bucatele, iar dumneata mi le răsplăteşti — de pildă — spăr- gîndu-mi lemnele.

PREDICATORUL *(înaintînd spre ea):* Pricepi prea bine ce înţeleg prin „legături strînse". Nu e vorba de bucătărie şi de lemne sau de alte cerinţe tot atît de proaste. Nu te împietri, lasă-ţi inima să vorbească.

ANNA: Binişor, părinte, că tot învîrtindu-ţi toporul pe la nasul meu, o să retezi şi legăturile astea.

PREDICATORUL: Nu-ţi bate joc. E serios ce spun. M-am gîndit adînc.

ANNA: Nu lua vînt, domnule părinte. îmi eşti simpatic. Nu mă sili să-ţi săpunesc capul. Tot ce caut este să o scoatem cu bine la capăt, eu şi copiii mei, cu căruţa asta, care nici nu mai e a mea. Nu-mi stă inima la romanţă. Tocmai trec prin mare primejdie cumpărînd marfa aia. Mareşalul a murit şi toată lumea vorbeşte de pace. Ce rămîne de capul dumitale dacă pierd tot ce am avut? Vezi? Habar nu ai. Sparge lemne! 0 să ne fie seara cald şi pe vremurile astea nu o aşa de rău. Asta ce mai c? *(Se ridică. Intră Kattrin, fără respiraţie, cu o rană pe frunte, pînă la ochi. Aduce cu ea pachete, obiecte de pielărie, o tobăetc.)* Ce-ai păţit? Ai fost atacată la întoarcere? A fost atacată pe drum! Fac prinsoare că-i cavaleristul care se îmbătase aici. Nu trebuia să te las să te.duci. Aruncă boarfele astea! Nu c prea serios, o zgîrietură. 0 să ţi-o legăm frumos şi într-o săp- tămînă s-a vindecat. Sînt mai răi decît fiarele. *Jfăeăgă rana.)* PREDICATORUL: Eu unul nu-i învinuiesc. Acasă la ci n-au necinstit pe nimeni atîta timp cît au avut în H gospodărie pace ! Vinovaţi sînt cei ce aţiţă la război,

ei răstoarnă omenirea şi fac din vicii virtuţi. Ş.ANNA:. Te.-a lăsat secretarul să te întorci singură? Firește, puțin le pasă de fetele cuminţi şi dc ce poate să li se întîmple. Rana nu-i adîncă, nu o să rămîie nimic. E gata pansamentul. Nu mai plînge, am ceva pus deoparte, fără să-ţi spun, pentru tine. O să căşti nişte ochi! *(Scoate dintr-unsac ghetele roşii ale Yvettei.)* Ei, ce zici? Eşti mulţumită? De cînd te ispitesc! Acum sînt ale tale. Pune-le repede, pînă ce nu mă apucă părerea de rău. Nu o să rămîie nimic. Şi chiar dac-arrămîne vreun semn, nu o să mă plîng i tocmai eu. Nu-i viaţă mai tristă pe lume decît a fetelor care le plac, pe care le mint şi le amăgesc pînă cc - l e dau gata. Cînd nu le placi, te lasă măcar în viaţă. Am văzut unele păpuşi de astea drăguţe: mai repede *' dpcît îţi închipui au ajuns ca nişte momîi de speriat ; • ciorile. Nu mai pot să lasă pe drum fără să sc aştepte la o ticăloşie: nu mai poţi să trăieşti. Ca la copaci: arborii drepţi şi puternici îi dobori ca să faci din ei grinzi. Pe cei strîmbi îi laşi în pace. Aşa că tu H ' tot eşti mai fericită. Ghetele sînt încă în stare bună.

înainte să le ascund, le-am dat cu unsoare. *(Kat-_ trîn lasă ghetele jos şi urcă în căruţă.)* PREDICATORUL: Şă nădăjduim că nu rămîne pocită. ANNA: O să rămîie un semn. I s-a dus visul de pace. PREDICATORUL: S-a apărat bine. Nu i-au furat nimic.

AN NA: Poate că făceam mai bine să nu-i spun să se apere. Dacă aş şti ce se petrece în capul ei! 0 dată a lipsit o noapte întreagă dc acasă, o singură dată într-un an. Pe urmă, se ducea şi se întorcea ca şi mai înainte, dar i-a plăcut să lucreze mai mult. N-am putut să aflu niciodată cc a fost cu noaptea aia. *(Adună mărfurile aduse de Kattrin şi le rinduieşte cu furie.)* Asta e războiul! Frumoasă meserie mi-am ales! *(Se aude tunul.)*

PREDICATORUL: Acum îi lasă cosciugul mareşalului în groapă. E un moment istoric.

AN NA: Mi-au sluţit fetiţa: âsta e momentul meu istoric. Mi-au desfigurat-o, nu mai găseşte să se mărite şi e nebună după copii. Şi dacă a rămas mută, tot din războ i a rămas. încă în albie, mică, un soldat i-a înfundat gura cu ceva. Pe Schweizerkas nu-l mai văd niciodată. Eilif, numai Dumnezeu ştie pe unde este. Blestemat să fie războiul!

7

Anna în cel mai fericit moment al carierei negus-

Şoseaua mare. Predicatorul, Anna şi fiica ei Kattrin trag căruţa pe care au fost agăţate mărfuri noi. Anna poartă la gît un lanţ cu taleri de argint.

ANNA: N-o să mă scîrbiţi voi de război. Se spune că el spulberă pe cei slabi, dar pe âştia nici pacea nu-i iartă. Oricum, războiul îşi hrăneşte lumea mai bine. *(Cîntă.)*

Cu sorţ ori făr'de sorţ Războiul e făcut pentru negoţ
Şi-nvinge fără tine, ins mărunt, Noi vindem plumb în loc de unt.
Noi mai întindem cortul. Mergem înainte. Cine stă — crapă-ntîi. *(Cîntă.)*
Fricoşii stau, războiu-i lung Şi gloanţele mai repede-i ajung. Şi mor ca proştii-n loc şi fără slavă De-o parte voinicie, dc-alta pleavă.
(Pleacă mai departe.)

8

•,vy în acelaşi an, 1632, Gustav Adolf, regele Suediei, cado în lupta de la Lützen. Pacea amenință să ggr,'. ruineze negoțul Annei Pierling. îndrăznețul Eilif, după o nouă ispravă, își pierde viața ca vai de el.

Tabăra militară. Dimineața în zori. O bă- ,trînă şi feciorul ei în fața căruței Annei. Băiatul duce-n spate un sac mare cu aşternut de pat.

ANNA *(din căruță):* Ce mai caută şi ăştia cu noaptea-n

: BĂIATUL: Ne-am tîrît cale de-o poştă toată noaptea, ■'.'• ca să ajungem aici şi pînă deseară trebuie să fim |'0'- . înapoi.

^ ANNA *(din căruță):* Ce să fac cu lucruri de pat? Oamenii HPI nu «aai au case. Duceți-vă şi vindcți-le la tîrg. |»VrUL: Stai măcar să le vezi!

ftSÎl : Nu iese nimic< Hai să ple^m!

«AIATUL: Poftim! Dacă nu plătim dările întîrziate, ofițerul ne ia tot. Poate că luăm trei fiorini, dacămai dai pe-asupra și cruciulița ta de argint. *(Se aud clopotele orașului.)* Auzi, mamă!
O VOCE *(din culise):* Pacea! A murit regele Suediei!
ANNA *(scoate capul zbîrlit din căruță):* Ce i-a apucat să tragă clopotele în mijlocul săptămînii?
PREDICATORUL *(iese tîrîndu-se de sub căruță):* Ce strigă aia? Pacea?
ANNA: Asta-mi place. Tocmai cînd am cumpărat atîta marfă!
PREDICATORUL *(strigînd spre fund):* E adevărat? S-a făcut pace?
VOCEA: Ba încă de vreo trei saptămîni, și aici nu s-a știut nimic.
PREDICATORUL: Păi într-altfel de ce-ar mai trage clopotele?
VOCEA: S-au întors în oraș o grămadă de luterani cu tot calabalîcul. Ei au adus vestea.
BĂIATUL: S-a făcut pace, mamă. Dar ce ai? *(Bătrîna a căzut leșinată.)*
ANNA *(întoreîndu-se în căruță):* Iisuse, Mărie! Pace, Kattrin! Pune-ți rochia neagră. Mergem la biserică. Măcar să ne rugăm pentru Schweizerkas. Să nu fie vreo păcălcală!
BĂIATUL: Spune toată lumea. S-a făcut pace. Poți să te scoli, mamă? *(Bătrîna se ridică în picioare, amețită.)* Deschidem iar curelăria. Ce bine! îi dăm și tatii așternutul îndărăt. Las'că e bine. Poți să umbli? *(Predicatorului.)* I-a venit rău de bucurie. Nu mai credea că o să vie pacea. Numai tata spunea mereu că trebuie să vie. Acum ne întoarcem repede acasă. *(Pleacă amîndoi.)*
ANNA *(din căruță):* Dă-i un rachiu.
PREDICATORUL: Au plecat.
ANNA: Ce-i în tabără?
PREDICATORUL: Se adună soldații. Mă duc să văd. Nu ești de părere să-mi pun hainele mele?
ANNA: Ar fi bine să vezi mai întîi ce-o fi adevărat, dacă vrei să te arăți în haine de anticrist. Dacă e adevărat, sînt îneîntată. Ce-mi pasă că pierd tot
.ce-am avut. Cel puțin rni-ain scăpat doi copii. O ^ să-l văd acum și pe Eilif.
PREDICATORUL: Vrei să vezi cine vine din tabără în- sfe coace? Ba-i chiar bucătarul generalului. BUCĂTARUL *(cam ĵerpelit și cu o boccea la spinare):*
Dumneata erai, domnule părinte? PREDICATORUL: Anna, o vizită! *(Ea se dă ĵos din că- HY'ţj'uță.)*
BUCĂTARUL: îți făgăduisem că vin să mai stăm cîte niței de vorbă cînd o să am vreme. Nu ți-am mai • uitat rachiul, madam Fierling. ANNA: Iisuse, Mărie! Bucătarul generalului! De un car f". de ani nu te-am mai văzut. Unde-i Eilif, băiatul meu?
BUCĂTARUL: Credeam că-l găsesc aici. Plecase înaintea mea.
PREDICATORUL: Eu îmi pun hainele bisericești. *(Se ' duce în spatele căruței.)* ANNA: Atunci pică numaidecît. Kattrin, vine Eilif! f Adu un rachiu pentru bucătar! *(Kattrin nu se l; arată.)* Trage-ți un scîrlionț pe frunte și nu-ți fie ' rușine. Domnul Lamb e de-ai noștri. *(Se duce și !>;-} la rachiul ea.)* Nu vrea să iasă, s-a săturat de pace.
O așteaptă prea-de multă vreme. Unul a lovit-o •ivv și i-a prăpădit un ochi; abia se mai bagă de seamă, dar ea crede că toată lumea se uită numai la ochiul ei. >BUCĂTARUL: Războiul! *(Se așază cu Anna.)* ÂNNA: Bucătarule, ne vedem într-un moment prost J- pentru mine. Sînt la pămînt! BUCĂTARUL: Ceasul rău!
A-NNA: Pacea mă sugrumă. Am cumpărat de curînd, la povața predicatorului, provizii și-acum balamucul: toți pleacă acasă și cu rămîn cu marfa în spinare.

CĂTARUL: Ce trebuia să te iei după o gură de popă? Dacă n-ar fi venit aşa de repede papistaşii, eu te-aş Ato ** ^™P'edicat. Lingăul ăsta porunceşte acum aici? piiNA: îmi spală vasele şi mă ajută să tragem căruţa.BUCĂTARUL: Ăsta să tragă? După cît îl cunosc, ţi-o fi îndrugat verzi şi uscate, din glumele lui nesărate. Are despre femei nişte păreri care-mi fac greaţă. Degeaba am tot căutat să i le schimb. E neserios.

AN NA: Dumneata cum eşti? Serios?

BUCĂTARUL: Dacă n-aş fi serios, ar însemna că nu e nimic de capul meu. Noroc!

ANNA: Nu fac doi bani nici oamenii serioşi. Sînt mîncată. Mi s-a întîmplat şi mie o dată, o singură dată, să am un bărbat serios. Niciodată n-am îndurat atîtea necazuri. Din prima zi de primăvară s-a dus şi mi-a vîndut plapoma copiilor şi găsea că armonica mea nu e vrednică de un crcştin. Nu-mi spune că eşti serios, că nu-mi place.

BUCĂTARUL: Tot cu unghiile ascuţite, madam Fierling. Dar, vezi, mie asta îmi place.

ANNA: Cred că n-ai să începi iar cu povestea de altădată, . că mă vezi noaptea-n vis.

BUCĂTARUL: Iată-ne stînd amîndoi aci şi ascultînd clopotele păcii. Uite şi rachiul, pe care ştii să-l torni aşa de frumos... E grozav!

ANNA: Slăbeştc-mă cu clopotele astea. Dacă nu se plătesc soldele întîrziate, eu mă întreb ce-o să fie de mine şi de rachiul ăsta grozav. Dumitale ţi s-a plătit pe trecut?

BUCĂTARUL *(şoväielnic):* Nu de tot. De-aia şi pleacă fiecare. Eu ce mi-am zis? Aşa stînd lucrurile, n-am altceva de făcut, decît să mă duc să-mi mai văd prietenii. Şi iată-mă că stau acum alături de dumneata.

ANNA: Ca să zicem aşa, nici dumneata n-ai para chioară.

BUCĂTARUL: Ar fi vremea să nu se mai spargă urechile cu clopotele astea. Ce mi-ar plăcea mie ar fi să încep cîte niţică negustorie, pe ici pe colo. Să mai fiu bucătar nu mă trage inima de loc. Te pune să faci cîte-o zeamă de buruieni şi de pingele vechi şi hîrşti! Ţi-o aruncă fierbinte în obraz. A mai fi bucătar azi e-o meserie pentru cîini. Tot mai bine mi-ar plăcea să mă bat, dar acum s-a făcut pace,

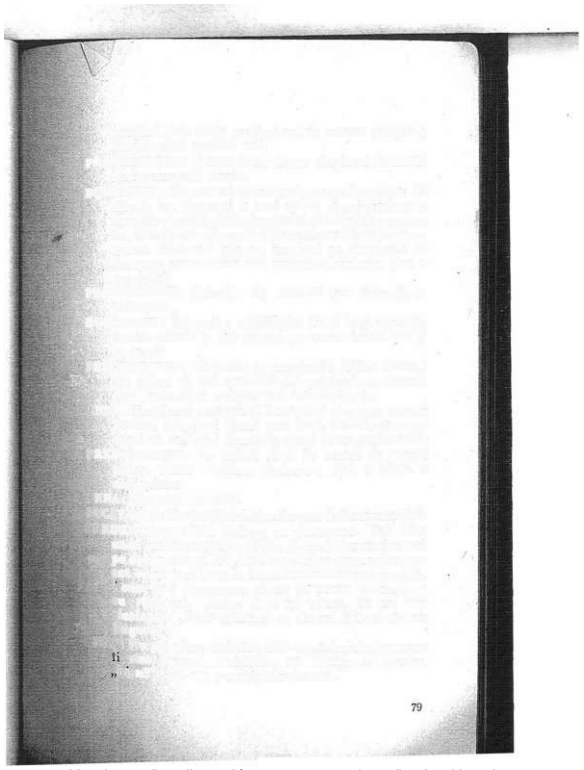

poftim! *(Se arată predicatorul în costum preoțesc.)* Las'că mai vorbim noi. • PREDICATORUL: E încă bun, cîteva ciupituri de molii nu însemnează nimic. >BUCĂTARUL: Nu te mai osteni atît, nu mai e nevoie de sfinția ta. Du-te și le mai spune că milităria e o

meserie cinstită şi că e frumos să-ţi dai pielea pentru i • ea. Cine te-ar mai asculta? Dar am o răfuială cu dumneata. Cine te-a pus s-o împingi pe dumneaei să cumpere atîta marfă sub cuvînt că războiul ţine o veşnicie?

i/ PREDICATORUL *(pişcat):* Aş vrea să ştiu întrucît te ^ priveşte?

BUCĂTARUL: Întrucît e o ticăloşie. Cc-ţi bagi nasul în | treaba altuia şi dai sfaturi pe care nimeni nu ţi îţ le cere?

fe PREDICATORUL: Uite cine se amestecă! *(Către Arma.)* ~ Nu ştiam că eşti atît de bună prietenă cu domni şi şorul ăsta şi că trebuie să-i dai socotează. jglplNNA: Nu-ţi mai sară ţifna! Bucătarul şi-a spus numai părerea lui. Apoi să mă cam ierţi, trebuie să rccu- pj noşti că războiul dumitale era o mare gugumănie. PREDICATORUL: Ar trebui să-ţi fie ruşine să urăşti pacea. Anna Fierling, dumneata eşti o hienă a isfiQ.-' războaielor. Jf'ANNA: Ce zici că sînt?

L-; BUCĂTARUL: N-o batjocori că o să avem de furcă amîndoi. II.PREDICATORUL: Nu vorbesc cu dumneata. Văd bine unde umbli să ajungi. *(Către Anna.)* Darcîndtcvăd feş., Pe dumneata că iei pacea ca pc nişte otrepe de arun- Mpi-, cst cu piciorul, tot ce-i mai bun în mine se revoltă, fc Acum îmi dau seama că nu cu pacea te lauzi, ci |t: eu războiul, pentru că el îţi aduce. Să nu uiţi Hfev' 2icala că: „Dacă mănînci cu dracul, îţi trebuie un i linguroi".

ANNA: Nu-mi place războiul, nici eu războiului nu prea 5*nt plăcută. Orişicum, îţi mulţumcsc pentru hienă". De-acu s-a sfîrşit între noi.

PREDICATORUL: Atunci de ce te plîngi de pace, cînd toată lumea răsuflă uşurată? Pentru catrafusele din căruţă?

ANNA: Mărfurile mele nu sînt catrafuse şi trăiesc de pe urma lor. Şi, pînă una-alta, trăieşti şi dumneata.

PREDICATORUL: Tocmai ce spuneam şi eu.

BUCĂTARUL *(predicatorului):* Ai crescut destul de mare ca să fi putut învăţa că nu trebuie niciodată să dai poveţe. *(Către Anna.)* Şi acum grăbeşte-te să scapi de unele din mărfuri cît mai poţi prinde pe ele un ban. Grăbeşte-te frumos şi pleacă. Nu pierde nici o clipă.

ANNA: Asta da, e un sfat bun. Aşa şi fac.

PREDICATORUL: Fiindcă ţi l-a dat bucătarul.

ANNA: De ce nu mi l-ai dat dumneata? Are dreptate, plec în tîrg. *(Se urcă în căruţă.)*

BUCĂTARUL: Te-am cîştigat, părinţele. N-ai prezenţă de spirit, trebuia să spui: „Ţi-am dat eu dumitale vreun sfat? Eu făceam politică, nu dam sfaturi." Să-ţi iasă din cap că te-ai putea măsura cu mine. Bătaia de cocoşi dintre noi nu se potriveşte cu haina dumitale.

PREDICATORUL: Mai tacă-ţi gurita, că te jupoi de viu, s-o potrivi sau ba cu hainele mele.

BUCĂTARUL *(scoţîndu-şi cizmele şi desfăcînd obielele):* Dacă nu ajungeai o canalie fără Dumnezeu, ţi-ai găsi acum uşor o biserică de slujit. Bucătari nu mai trebuie. Nu mai e nimic de gătit. Dar afacerea popească merge înainte.

PREDICATORUL: Domnule Lamb, te rog să nu-mi iei locul meu aici. De cînd m-am înhăitat cu âştia, canalia din mine s-a făcut mai bună. N-aş mai putea să le ţin predici. *(Apare Yvette Pottier în doliu, gătită, împopoţonată ca un dric, şi cu baston, mult îmbătrînită, îngrăşată şi prea fardată. O urmează un servitor.)*

YVETTE: Ascultă! Âla de colo! Asta-i căruţa Annei Fierling?

PREDICATORUL: Da, cu cine avem onoarea?

- YVETTE: Doamna colonel Starhemberg, oameni buni.

Unde-i Anna? ^ PREDICATORUL *(strigă în căruţă):* Doamna colonel \ Starhemberg doreşte să-ţi vorbească. ¡SVANNA *(din căruţă):* Soscsc. YVETTE: Eu sînt — Yvette! lANNA: A, da, Yvette?

|YVETTE: Venii să văd cum îţi mai merge. *(Către #..' bucătar, care s-a întors inspăimîntat.)* Piter! ¿BUCĂTARUL: Yvette! |$VETTE: Cum ai ajuns, mă, aici? BUCĂTARUL: Cu coloana.

PREDICATORUL: Va să zică vă cunoaşteţi! Şi foarte de aproape.

YVETTE: Ba bine că nu! *(Măsoară din ochi pe bu-* gşp *cătar.)* S-a îngrăşat!

BUCĂTARUL: Nici tu nu eşti cine ştie ce zveltă. I:YVETTE: Mă bucur, pungăşule, că te-am întîlnit, ca £g; să-ţi spun verde ce cred despre tine. ^PREDICATORUL: Hai, descarcă-te de tot ce-ţi stă pe inimă, dar stai să audă şi Anna. ANNA *(iese din căruţă cu tot felul de mărfuri în braţe):* &' Yvette! *(Se îmbrăţişează.)* Te văd în doliu! ^.YVETTE: Nu-mi stă bine? A murit bărbatu-meu, colo- î nelul... de ciţiva ani.

ANNA: Unchiaşul ăla, care voia să-mi cumpere căruţa? YVETTE: Frat -su mai mare...

iiNNA: Mi se pare că nu ţi-a mers prea rău. Uite una cel puţin din care războiul a făcut cineva. jpiVETTK: Cînd sui, cînd scobori. Şi tocmai la suiş mă "(părăseşte acum războiul.

NA: Să nu vorbim de rău pe colonei. Âştia scot banii eu lopata.

INDICATORUL *(bucătarului):* în locul dumitalc, eu nii-aş pune cizmele. Doamnă colonel, ne-ai făgăduit să ne spui părerea dumitale despre domnul ăsta.

SPĂTARUL. Nu_ŢI „„I D„ (IRUMU^ Yvette. j^A: Yvette, c prietenul meu.YVETTE: Ăsta-i Piter-pipă.

BUCĂTARUL: la mai lasă-mă cu porcclcle. Mă cheama Lamb. . .

ANNA *(rîzind):* Pitcr-pipă, ăl de scotea fetele dm minţi.

Ascultă, pipa dumitale-i la mine. PREDICATORUL: Şi ai şi fumat cu ea. YVETTE: Noroc că sînt aci, să-ţi spun de ce să te păzeşti. E cel mai ticălos din cîţi n-au intrat încă în puşcărie, dintre haimanalele din Flandra. La fiecare deget

„„i cîştigat un loc între îngerii din Paradis,

pentru că-ți f'rînsei șira spinării, Pitcr-pipă. PREDICATORUL: Te poftesc, bucătare, să adîncești zicătoarca care spune că „Totul îi vine la timp celui ce știe să aștepte". Și tocmai unul ca dumneata m| învinovățește dc ușurătate. f
BUCĂTARUL: Ce vrei, n-am noroc! Ca să spun drept, nădăjduiam să găsesc aici o mîncare caldă. Plesnesc de foame. în loc de asta mă văd atît de birlit, încît Anna Ficrling o să-și facă de mine o parcrei
cu totul falsă. Mai bine, pînă se întoarce, să o ...Șterg.
DEDICATORUL: E mai bine.
de mînă numără o femeie pe care a nenorocit-o. ĵ^MpfiREDICATORUL: Nu se pricepea BUCĂTARUL: Poveste vcche. A început nici sa nu mai ¡ jfv BUCĂTARUL: Ceea ce nu te împiedica
fie adevărat. A .: »--i--^-' -------
YVETTE: Scoală-te în picioare, măgarule, cînd îți vorbește o doamnă! Și cît l-am iubit pe ticălosul ăsta!'— și el trăia cu o negricioasă cu picioarele strîmbe. A nenorocit-o și pe ea, firește. BUCĂTARUL: Dar ție mi se parc că ți-am purtat noroc. YVETTE: Nu căsca botul, murdărie! Ferește-te de el.
Cît îl vezi de baccelit, e încă primejdios. ANNA *(Yvettei):* Vino cu mine, trebuie să scap de toate astea pînă nu scad prețurile de tot. Poate că pui o vorbă bună pentru mine la regiment. *(Strigăm căruță.)* Kattrin, nu mai mergem la biserică. Ma| duc la tîrg. Dacă vine Eilif, dă-i de băut. *(A plecat ĵ cu Ycette.)*
YVETTE *(din mers):* Cînd te gîndești că un om de teapaj asta m-a putut abate din drumul meu drept... Daca,, împotriva tuturor, am putut să urc din nou povir-
n işu 1, asta o dator esc stelei mele celei bune. Orișiį | | PRE DICA^ "STTJuVuT'fícVtu "una ' 1: „« In« înt.rft înăcrii din Paradis,! I
EILIF: Am ; î* . V putut. t?ce t-u una

" 2RUL; in timpul războiului era copleșit de -PUS Să îentru ? treabă ca asta. Ba într-o zi a fost '¿hema ^ireapta Semeral«lui- Atunci asta se •a erolsm. Nu «-șr putea vorbi cu judecătorul?
IUCĂTARUL: S-a isprăvit, părinților, sînt sătul de pace ggap pînă-n gît. Ar trebui nimicită prin foc și sabie §§§|£\ omenirea, păcătoasă din leagăn la mormînt. Numai de i-aș mai putea face generalului — Dumnezeu știe HHSS** ■■■■■' pe unde-o mai fi — un clapon cu sos de muștar și
PREDICATORUL: Cu varză. Claponul merge pe varză ¿7 v BUCĂTARUL: E-adevărat, dar lui îi plăcea cu morcovi'
^■BKfcKmrATrmTTT. N„ o —
"-------------""f'^.v« un;ĵ pe dumneata
gS*/ - să-i înghiți vîrtos. -Ș‖ PREDICATORUL: Fără chef.
5 : BUCĂTARUL: Poate. Alea vremuri! Trebuie să recunoști. | PREDICATORUL: Nu tăgăduiesc.
BUCĂTARUL: Acum, după ce-ai făcut-o „hienă", vremurile iPfe™ une 8»au dus. Dar ce te zgîlești așa? Ce-ai văzut? ; |j|PREDICATORUL: Eilif! *(Intră Eilif urmat de soldați ^mffigtnawați cu sulițe. E alb ca farul și cu mîinile încă- : tușate.)* Ce s-a întîmplat cu tine? EILIF : Unde-i mama? PREDICATORUL: În oraș.
EILIF: Mi s-a spus că-i aici. Mi-au dat voie să o mai văd o dată.
ifcW^ Unde-I duceți?
PRpmJ^^. N»01 fl crezînd că la n^tă. Dar cc„ai făcut?
PREDICATom/i§^ ^ fermă. NeVa sta tiranului a murit.

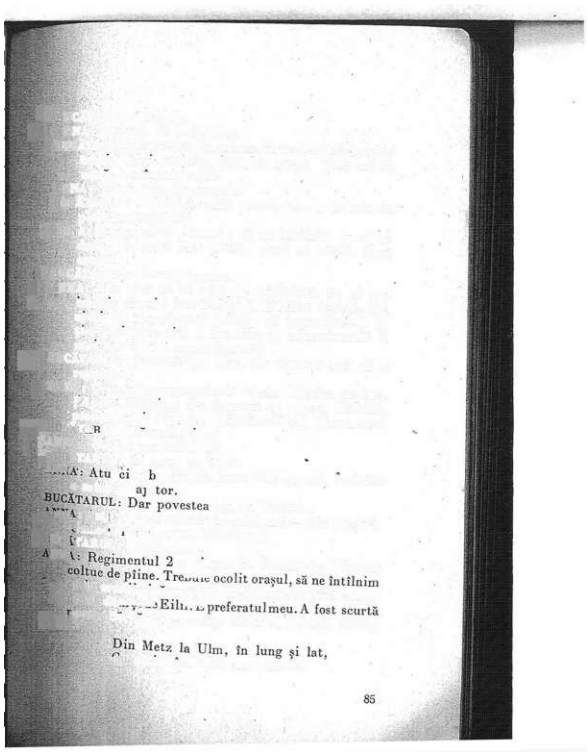
A: Atu ci b
aj tor.
BUCĂTARUL: Dar povestea
A: Regimentul 2
coltuc de pîine. Tre ocolit orașul, să ne întîlnim
Eili preferatul meu. A fost scurtă
Din Metz la Ulm, în lung și lat,
85

SOLDATUL: Degeaba. Ce eroism mai e și ăsta să-i iei •vitele unui biet țăran din bătătură?
BUCĂTARUL: E o prostie!
EILIF: Deșteptule, prostie e să te lași sa mori de foame.

BUCĂTARUL f **Tu ai fost aşa de deştept, că o să-ţi reteze**

PREDICATORUL: Atunci să chemăm măcar pe Kattrin.

EILIF: Las-o-n pace! Mai bine dă-mi un pahar de rachiu. Am nevoie.

SOLDATUL: Nu-i vreme de pierdut. Haidem!

PREDICATORUL: Ce să-i spunem mamei talc?

EILIF: Spune-i că-i vorba de acelaşi lucru, spune-i ca-i tot aşa. Da' mai bine nu-i spune nimic. ***(boldaţu il scot din scenă.)***

PREDICATORUL: Te însoţesc pe ultimul tau drum.

EILIF: Nu-mi trebuie popă.

PREDICATORUL: De unde ştii tu că nu? ***(11 urmeaza.)***

BUCĂTARUL ***(strigă după ei):*** **Nu se poate. Trebuie sa-i spun totul. O să vrea să-l v a d a . . . .**

PREDICATORUL: E mai bine să nu-i spui nimic, sau spune-i că a trecut Eilif pe-aicişi că se mai întoarce mîine. Pînă atunci mă întorc şi eu şi pot să o pre- cătesc ***(Pleacă grăbit. Bucătarul priveşte clatinind din cap, apoi se plimbă neliniştit. Se apropie de***

BUCĂTARUL: Nu mai vrei să ieşi afară? Ştiu că pacea te face să te ascunzi ca şi pe mine. Sînt bucătarul generalului, nu-ţi mai aminteşti de mine? N-ai avea să iau în gură, pînă vine maica-ta, o felie de slănină, sau măcar o bucată de pîine^ goala, ca să uit de plictiseală. ***(Se uită în caruţa)*** **Şi-a pus plapoma în cap.** ***(Salve de tun în fund.)***

ANNA ***(vine în fugă, abia suflînd,*** **cu** ***marfa cu care plecase)-*** **Bucătarule, pacea s-a şi sfîrşit. De trei ziie e iarăşi război. Cînd am aflat, încă nu vîndusem, slavă Domnului, marfa. In oraş îi împuşcă pe lu-. terani. Trebuie să plecăm cît mai repede cu căruţa. Kattrin, împachetarea! Ce-i capu ăsta la tmei Ce ai?**

fSiuCĂTARUL: Nimic. H|ţ;iANNA: E ceva. Se vede bine.

gigUCĂTARUL: Poate că din pricina întoarcerii războiului , ăstuia. Mai trebuie, văd, să aştept pînă mîine . seara o mincare caldă.

ANNA: Tu minţi, bucătarule!

gIGĂTARUL: A trecut Eilif pe-aci, dar a trebuit să plece numaidecît. IIlpA: A fost aici? Atunci o să ne întîlnim cu el pe • drum. De astă dată plecăm după ai noştri. Cum aratã?

I^BUGĂTARUL: Ca-ntotdeauna. g^ŢANNA: Âla n-o să se schimbe niciodată. Pe el n-a Bk izbutit să mi-l fure războiul. E băiat deştept. Mă ajuţi la împachetat? ***(încep să împachetez.)*** **Ce ţi-a mai povestit? E tot bine cu comandantul? A _ mai făcut vreo mare ispravă? ^.BUCĂTARUL** ***(întunecat):*** **Una din isprăvi aud că a repetat-o.**

| ANNA: 0 să-mi povesteşti mai tîrziu. Plecăm repede. ***V (Apare Kattrin.)*** **S-a isprăvit cu pacca, Kattrin, Mife ™ ai de parte-** ***(Bucătarului.)*** **Dumneata? %%. iAKUL: Ma reangajez. 1** **Unde"i predicatorul?**

'■ QATARUL: în oraş, cu Eilif.

o mînă"de °-„ UCată de drum vino cu noi- dai

aia « « Yvette... ■1 t^ ■ jiU tC"a Coborît în ochii mei - dimpotrivă.

jJfeSstiît^«^

a, Pornit- inhamă"te- Uite-un dfeSSSSfl Sa ™ .ε,'j̈em cu ci- ^oatc că pînă la noa- ***Wm*** **Sarbatoarea merge înainte.** ***(Arma cîntă.)***

; °?t,lc m luptă am umblat

.Războiul îi dă piine cui Se-ndrăgostește de puterea lui. în schimb dă-i plumb și fier. Dar ostile războiului mai cer Copii, mereu copii pierduți, Tot alți copii, tot alți recruți.
9
De șaisprezece ani ține marele război- religios. Germania și-a pierdut peste umătate din locuitori. Bo Ue molipsesc și seceră pe cei scăpat» de urgia lui. în ținuturi înfloritoare altadată, bîntuie foametea. Lupii dau tîrcoale orașelor pustiite de Toc în toamna anului 1634, Anna s-a oprit |
în munții Fichtelgebirge, deasupra orașului Bavreuth de-a lungul drumului pe care trece
fîn Atragere armata" suedezâ. larnă timpane și
asprâ. Negustoria merge râu și plinea trebuie cer- |
șită. Bucătarul primește o scrisoare din Utrecht și trebuie să plece.
în fața. unui presbiteriu, pe jumătate dărîmat. 1
Dimineață cenușie de început de iama. Anna1 și bucătarul în cojoace roase, de oaie, stau
rezemați de căruță. /
BUCĂTARUL: întuneric peste tot, nu s-a sculat nimeni.§ ANNA: Asta-i casa popii. Dacă trage clopotele, trebuie| să se scoale din
puf și să se încalzească niței cui
BUCĂTARUL: Pentru cine să mai tragă clopotele? Satul|
e o ccnușă. . . .|
ANNA: Tot au mai rămas oameni în el. Am auzit lătrat|
de cîine. ,,, ,, ,,,1
BUCĂTARUL: Popa chiar dacă arc, nu ne da o linguraj
de zeamă. ANNA: Poate că dacă-i cîntăm ceva,,,
pCĂTARUL: Siiit sătul pînă-n gît. *(Deodată.)* Am
■ f ; primit o scrisoare din Utrecht, mama a murit de
liolcra si mi-a ramas circiuma moștenire Uite scrisoarea, dacă nu mă crezi. Ce trăncănește mătușă- ; mea nu te priVește, dar ți-o arăt. Citește *SNA (citind scrisoarea):* Lamb, și eu sînt sătulă de atîta pribegie... Parcă sînt cîinele unui măcelar care nu-i dă nici o fărîmă de carne. Nu mai am ț: nimic de vmzare și nimeni n-are cu ce să cumpere nimicul meu. Un păduchios din Saxa a vrut să-mi dea un sul de pergament de un stînjen pe două ouă în Wiirtenbcrg, un țăran îmi lăsa plugul pe o ^punguhță de sare. La ce bun să mai ¿re? Nu mai cresc decit spini. Se aude că prin Pomerania tăranii-si
■ mănîncă pruncii și că niște călugărițe au ieșit Tgpgsa prade la drumul mare.
CĂTARUL: Se istovește lumea. iNNA: Mă văd uneori călătorind cu căruța mea prin iad și vînzind dracilor smoală, alteori vînd prin rai sfinților mezelic. Dacă aș găsi un loc unde nu se trage cu pușca> ca să mă acluez acolo ^
an' zv\iᶜr*;:ʜrau rămas l'a? mai apuca vreun
ᶜbinfᵘAᴸn Am PUtSa dșSchide circiuma- Gîndeste-te » ne Anna, eu m-am hotărît. Cu tine, ori fără tine P¹^¹« Utrecht chiar deseară.

A: irebme să vorbesc cu Kattrin. Mă iei pe neeîndite g l lSttSr.f ɪ3U hôtș̈rî în Pe stomacul
la us; ᵛ ᴱᵘ ?¹.ᵇᵘᶜătarul vrem să plecăm putea să W ³ ᵐᵒ?,ᵗᵉᵐᵗ ᵃᶜᵉˡᵒ «•» ^n. Acolo ai căutată IV ·ᶦ ᶜᵘᵐᵒ?ᵗᵐᵉte. O fată cu stare e
mai Mă înțeleg l,'L¹u'ᵘᵐUSeșteaˍ Eu nu sînt contra, «e pS pTîn f fᵘ ᵇᵘᶜătarul·ʳ Trebuie să recunosc: "4 A® î ʳᵉ ⁿᵉgᵘSᵗᵒʳᶦᵉᴵᵘ mînca în toate
ᵃpune, să ai *si ț*»ᵒᴳ ᶦ ᵖ·ᵈ aSa? Și nU pᴵᵃcea> M toată ᵛᵘ ᵗt\^ⁿ ᴾᵃᵗ· ᵘⁿpat al tău? Nu poți
ᵃᵃ o « x^ . drumuri. Dacă mai ține asa, o
e stricată ş1 e?tl pHnă de păduch^să ne hotărîm. Putem să ne ducem cu suedezii, care merg spre miazănoapte. Ei trebuie să fie pe-aici pe undeva. *(Arată spre stingă.)* Să facem așa, Kattrin.
BUCĂTARUL: Anna, am două vorbe să-ți spun între patru ochi.
ANNA: Urcă-n căruță, Kattrin.
(Kattrin se urcă înapoi.)
BUCĂTARUL: Te-am întrerupt, fiindcă văd că nu m-ai | înțeles destul. Am crezut că numai încape îndoială.] Dar fiindcă văd că nu înțelegi, trebuie să-ți explic. I Nici nu poate fi vorba s-o luăm cu noi pe Kattrin. 3 Nu-i greu de înțeles. *(Kattrin scoate capul din i căruță și ascultă.)*
ANNA: Vrei să spui că trebuie s-o părăsesc pe Kattrin?
BUCĂTARUL: Ce crezi? Acolo nu-i loc pentru ea. în doi, ; dacă ne străduim, ani putea-o scoate la capăt.: în trei nu putem face nimic. Kattrinei ai putea să-i lași căruța.
ANNA: Mă gîndeam că la Utreclit și-ar găsi un bărbat.
BUCĂTARUL: Nu mă face să rîd. Ea, un bărbat! O fată mută și pe deasupra și slută? Și la vîrsta ei?

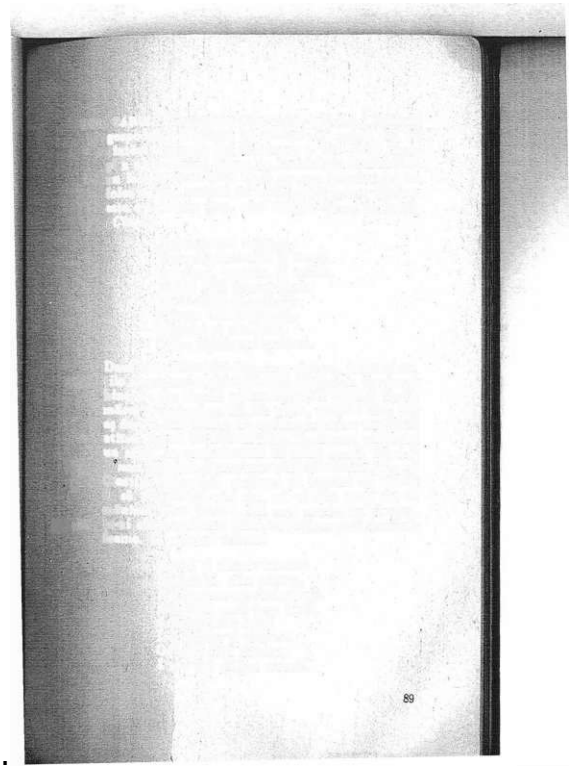

¿ BUCĂTARUL: Circiuma e prea mică. *(Strigă.)* Cinstiţi ; gospodari! Slujitori şi oameni ai casei! Să vă s " cîntăm cintarea lui Soloinon, a lui Iuliu Cezar şi a altor măriri cărora nu le-a folosit la nimic că ' au fost ce erau. Nici nouă nu ne-a fost de nici un Li : folos să fim oameni de treabă. Tot ce am cîştigat jf-,ᵛ este s-o ducem greu, mai ales pe vreme de iarnă. *f,* ' *(Cîntă.)*

Solomon cel înțelept, Prea slăvit stăpîn și drept A văzut, precum și spune, Totul că-i deșertăciune. Mai-nainte de-asfințit Mintea l-a batjocorit. Fericiri și zile bune. Celor făr'de-nțelepciune.
. Dacă cum dovedește frumoasa cîntare, toate virtu- %■ țile noastre sînt primejdioase. Ne putem lipsi mai bine de ele, dar să nu ne lipsească o masă bună, , măcar o fiertură caldă. De pildă, eu nu o am, dar aș dori-o. Sînt soldat. De ce folos mi-a fost vitejia în ' atîtea lupte? De nici un folos. Dacă eram cel puțin un mișel, m-aș găsi acum la mine acasă. De ce? ¡1 (*încet.)* Nici nu-și arată nasurile la fereastră. *(Tare.)* ¡p. / Cinstiți gospodari, slujitori și oameni ai casei! 0 să răspundeți că-i așa, că vitejia nu-ți dă să mănînci. Dar dacă o lași mai moale cu cinstea, jglgr te-ai alege cu burta plină sau măcar n-ai muri de foame. Ia să mai vedem? Bunul și cinstit Socrate Niciodată, din păcate, Nu spusese vreo minciună. Adevărul nu-i de-a bună, Adevărul lui curat L-a înfrînt și judecat. Osîndit fără zăbavă, I s-a dat să bea otravă.
Mai-nainte de-asfințit Mintea l-a batjocorit. Fericiri și zile bune Celor făr'de-nțelepciune.
Se zice că trebuie să uiți de tine și să împărți cu ceilalți ce ai. Dar dacă n-ai nimic ce să împărți? Da, filantropia trebuie să facă jertfe, dar nouă ne trebuie ceva ca să trăim. Mila nu aduce milostului nici un cîștig, iată de ce milostenia e atît de rară.
Sfîntul Martin dintr-un veac Ajuta pe cel sărac, într-o iarnă cum de-a dat De un semen degerat, Milostiv de-o milă nouă Și-a rupt haina groasă-n două i pe jumătate goi nghețară amîndoi. Mai-nainte de-asfințit Mila l-a batjocorit. Nici de-a voia, nici de-a sila, Fericiții nu știu mila.
Uitați-vă la noi. Sîntem oameni de treabă, trăim în pace cu ceilalți, nu jefuim, nu omorîm, nu dăm foc și ne scufundăm din ce în ce mai mult. Ca să vedeți cît e cîntarea noastră de adevărată, uitați-vă la noi. Supa ni se rărește. Dar dacă am fi altfel decît sîntem, dacă am fi hoți și ucigași am avea poate cu ce să ne îndopăm. Virtutea nu dă nimic, numai răutatea aduce foloase. Așa e lumea și nu e bine.
Buni, supuși, urmăm mereu Legea unui Dumnezeu Și nu căutăm răsplată Și nici slavă, niciodată.
Noi sîntem pe lume robii, Voi mîncați la gura sobii Supă caldă și gustoasă, Stați pe moale și acasă. Mai-nainte de-asfințit Legea ne-a batjocorit. Fericiți într-o privință Oamenii făr'de-credință.
O VOCE DIN CASĂ: Hei, voi dc-acolo! Urcați-vă sus!
Vă dăm o supă caldă. ANNA: Lamb, mie nu-mi arde de mîncarc. Eu nu zic că ce spui tu nu e spus cu judecată, dar ăsta e ultimul tău cuvînt? Ne înțelegeam bine amîndoi. BUCĂTARUL: E ultimul meu cuvînt. Gîndește-te bine. ANNA: M-am gîndit. Singură n-o las. BUCĂTARUL: Te prostești și n-am ce-ți face. Nu sînt K nici eu o fiară, dar circiuma c prea mică. Haidem f, sus, altfel nu mai cîpătăm nimic și sc cheamă
că am cîntat în frig degeaba. ANNA: Mă duc s-o iau și pe Kattrin. "BUCĂTARUL: Du-i ceva de la ăștia și ei. Dacă sîntem trei, se sperie.
(Kattrin coboară din căruță cu o legătură în îjlină. Se uită împrejur să vadă dacă cei doi au plecat. Apoi, pune pe roata căruței un pantalon vechi al bucătarului și o fustă a maicăi-si, ca să poată fi văzute cu ușurință. Apoi își ia legătura și, vrînd să plece, e surprinsă de Anna care tocmai iese din casă.)
ANNA *(aduce o strachină de supă):* Kattrin! Kattrin, ystai, unde vrei să pleci? Ce, te-a uitat Dumnezeu? *(Se „ită în legătură.)* Și-a luat toate lucrurile. Ai ascultat ce-am vorbit? I-am spus că puțin îmi pasă de Utrechtul lui și de circiuma lui pădu- pkioasă. Ce să căutăm noi acolo? O circiumă nu-i Iniei de mine, nici de tine.
Războiul însă nu ne-a
dat tot ce putea să ne dea. *(Vede pantalonii și fusta.)* Tare mai ești proastă! Ce-aș fi făcut eu dacă dam de lucrurile astea și tu erai plecată ? (0 *ține pe Kattrin care vrea numaidecît să plece.)* Să nu crezi că-l las să plece singur din pricina ta. Nu. Din pricina căruței. Haide! Plecăm într-altă parte și-i lăsăm dobitocului boarfele afară. *(Se urcă în căruță și aruncă jos cîteva lucruri peste pantaloni.)* Așa, pe ăsta l-am dat afară și de aci încolo nu mai intră nici un bărbat în prăvălia mea. Ne ducem singure, amîndouă. 0 să treacă și iarna asta, cum au trecut și celelalte. înhainâ-te, s-ar putea să înceapă să ningă. *(Se înhamă amîndouă la căruță, o întorc și pleacă. Bucătarul, cînd vine, își privește lucrurile uimit.)*
10
De-a lungul anului 1635, Anna ți Kattrin străbat cu căruța Germania centrală, urmînd armatele istovite din ce în ce mai mult dc mizerie.
Drum. Anna și Kattrin trag la căruță. Ele trec pe dinaintea unei casc țărănești din care se aude o voce cîntînd:
Un trandafir îmi crește în grădină Și mi-a-nflorit gingaș, azi, pe lumină Și îl culeg de dragul dragii mele, Ce fericit e cine are-un fir, La casa lui, de trandafir.
Cînd bate crivățul afară, La mine-n casă-i cald și vară. Am astupat și podul meu cu paie Să nu dea-n el nici viscole, nici ploaie.

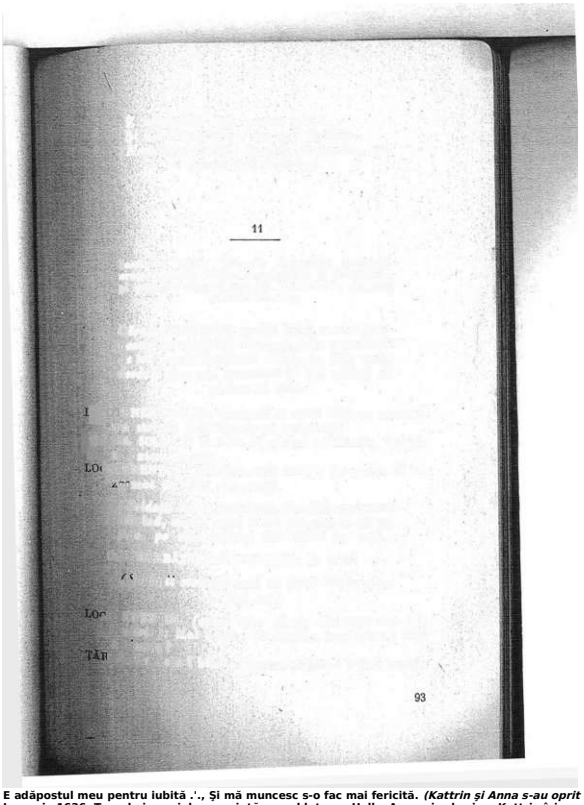

E adăpostul meu pentru iubită .'., Şi mă muncesc s-o fac mai fericită. ***(Kattrin şi Anna s-au oprit să asculte, apoi ; pleacă mai departe.)***
Ianuarie 1636. Trupele imperiale amenință orașul luteran Hallc. Anna pierde și pe Kattrin își pornește singură înainte. Războiul e departe de a se termina.

¡Căruța hodorogită, oprită lingă o casă țărănească cu acoperișul uriaș, de paie, e rezemată de un perete de stincă. E noapte. Din crîng . deodată iese un locotenent și trei soldați în platoșe și zale.

I^^NENTUL: Nu vreau să se audă nici un zgomot. IJn strigăt și sulița te și străpunge. IFERUL SOLDAT: Dar ca să găsim o călăuză, trebuie ' să batem la ușă. IpENENTUL: Bătaia-n ușă merge. Ar putea fi un zgomot de vacă din grajd.

sf^iSoldații bat în ușa casei. Deschide o țărancă r: bătrînă, căreia unul îi astupă gura ca să nu U țipe, pe cînd ceilalți doi intră în casă.) **o VOCE BĂRBĂTEASCĂ DIN CASĂ: Ce este?**

Hw^l&țu scot din casă un țăran bătrîn și pe /¿uZ lui.)

-OTENENTUL *(arată spre căruța din care s-a ivit Kattrin):* **Mai e una.** *(Soldații o trag afară.)* **Mai e cineva ?** '

A.NJUL: Asta-i băiatul nostru şi asta-i o fată mută;mamă-sa e în oraş după cumpărături pentru dugheana lor. E cantinieră. Ia, nişte pribege. Oamenii îşi vînd în fugă lucrurile pe nimic.
LOCOTENENTUL: Băgaţi de seamă! Linişte !La zgomotul cel mai mic, sulița în mațe. îmi trebuie un om să ne arate cărarca spre oraş. *(Arălînd spre ţăranul cel tînăr.)* Tu vino încoace!
ŢĂRANUL TÎNĂR: Nu ştiu nici o cărarc.
AL DOILEA SOLDAT *(rînjind):* Nu ştie cărarea.
ŢĂRANUL TÎNĂR: Catolicilor, nici un ajutor!
LOCOTENENTUL *(către al doilea soldat):* Dă-i să guste niţică suliţă.
ŢĂRANUL TÎNĂR *(trîntit în genunchi şi amenințat cu sulița):* Vreau mai bine să mor.
PRIMUL SOLDAT: Ştiu eu cu ce să-l cuminţim. *(Se îndreaptă spre grajd.)* Două vaci şi un bou. Ascultă, mă, dacă te încăpăţînezi, ţi le spintec.
ŢĂRANUL TÎNĂR: Nu vă atingeţi de vite!
ŢĂRANCA *(plîngînd):* Nu ni le omorîţi, că murim de foame, domnule căpitan.
LOCOTENENTUL: Dacă nu ascultaţi, s-a sfîrşit cu ele.
PRIMUL SOLDAT: încep cu boul.
ŢĂRANUL TÎNĂR *(către bătrîn):* Ce zici? Să mă duc? *(Ţăranca jace cu capul semn că da.)* Atunci, mă duc.
ŢĂRANCA: Vă mulţumim, domnule căpitan, că le-aţi scăpat. Să vă ţie Dumnezeu în vecii vecilor amin...
(Ţăranul îşi opreşte soţia să urmeze cu mulţumirile.)
PRIMUL SOLDAT: Ştiam cu că ţin mai mult la bou decît la pielea lor.
(Conduşi de ţăranul tînăr, locotenentul şi soldaţii pornesc la drum.)
ŢĂRANUL: Aş vrea să ştiu ce gînd au. Nu-i lucru curat.
ŢĂRANCA: Poate că-i numai o patrulă. Dar ce vrei să faci ?

ŢĂRANUL (rezemînd de acoperiş o scară şi ureînd pe ea): Vreau să văd dacă sînt

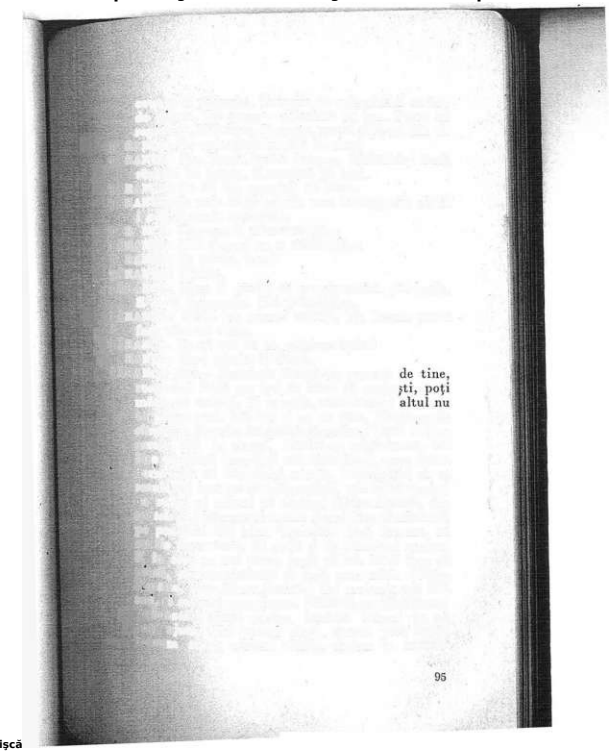
de tine,
ști, poți
altul nu
95

singuri. (De sus.) Se mișcă ceva prin păduricc. Se înșiră de vale pînă-n cariera de piatră. Pe șosea — călărimc cu tun. Peste un regiment. Miluiește, Doamne, orașul și pe cei din el.

Sp^i- ŢĂRANCA: Se vede vreo lumină în oraș?

ŢĂRANUL: Nu. Toată lumea doarme. *(Coboară.)* Dacă Mpj&fi.' r&zbesc în cetate, îi omoară pe toţi. fefŢĂRANCA: Or să dea paznicii de veste. »¿ŢĂRANUL: Se vede că pe cel din turn l-au omorît, altfel

i s-ar fi auzit trompeta. giŢĂRANCA: Dac-am fi măcar mulţi... ^ŢĂRANUL: Noi singuri cu o schiloadă... ¡f ŢĂRANCA: Ce putem face? ^'.ŢĂRANUL: Nimic.

ŢĂRANCA: M-aş fi gîndit să nc strecurăm pîn-acolo. | E prea întuneric. Şi-i primejdios. Hi ŢĂRANUL: Peste tot numai soldaţi. Nu le-am putea ^v- face nici un semn. p ŢĂRANCA: Ca să vie să ne spintece ăştia ? ; ŢĂRANUL: Nu-i nimic de făcut. ţi ŢĂRANCA *(către Kattrin):* Roagă-te, proasta roagă-te! Dacă nu eşti în stare să vorbei măcar să te rogi. El te aude, cînd nimeni te poate auzi. Mă rog şi eu cu tine. *(îngenunche Ţ citeşitrci. Kattrin,* în *spatele ţăranilor.)* Tatăl nostru ' carele eşti în ceruri, ascultă-ne rugăciunea, nu lăsa să piară oraşul şi cei dintr-însul, care acum | dorm fără să bănuiască nimic. Deştcaptă-i să se ⁻ scoale, să iasă pc zidurile cetăţii, să-i vadă venind cu suliţi şi tunuri pc costişe. *(Către Kattrin, din spatele ei.)* Păzeşte pe mama şi nu-l lăsa să adoarmă pe paznicul din turn. Trezcştc-l dacă doarme, să , nu fie prea tîrziu. Ai grijă şi de cumnatul nostru. E în oraş cu cei patru copii ai lui. Nu-i lăsa să Pjară, sînt nevinovaţi şi încă prea mici. *(Către Kattrin, care dă un geamăt.)* Cel mai mic are doi ani, şi cel mai mare şapte. *(Kattrin se ridică brusc, §|||ilburată.)* Tatăl nostru, auzi-ne. Numai tu ne : Poţi ajuta. Noi putem pieri, sîntem prea slabi, v. n-avem arme, n-avem nimic, sîntem în mîinile
tale cu vitele, cu ograda, şi tot oraşul e-n mîinile tale şi duşmanul pîndeşte sub ziduri cu oştire multă.
(Pe nebăgate de seamă, Kattrin s-a strecurat la căruţă, a luat de-acolo ceva pe care l-a ascuns sub şorţ şi urcă scara pe acoperişul casei.)
ŢĂRANCA: Apără pe copii, mai ales pe cei mai mici, pe bătrînii care nu se pot mişca şi toată făptura.
ŢĂRANUL: Şi iartă-ne nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Amin.
(Pe acoperiş, Kattrin a început să bată toba scoasă de sub şorţ.)
ŢĂRANCA: Iisuse, ce face?
ŢĂRANUL: Şi-a pierdut minţile.
ŢĂRANCA: Dă-o jos de-acolo, repede.
(Ţăranul se repede la scară, dar Kattrin o trage-n sus pe acoperiş.)
ŢĂRANCA: Am păţit-o.
ŢĂRANUL: Nu mai bate, tîmpito!
ŢĂRANCA: Soldaţii împăratului ne măcelăresc.
ŢĂRANUL *(caută pietre pe jos):* Dă-te jos că dau cu pietre.
ŢĂRANCA: N-ai pic de milă de noi? N-ai inimă? Vin peste noi şi ne omoară.
(Kattrin priveşte neclintită în depărtare şi bale toba mereu.)
ŢĂRANCA *(către ţăran):* Ţi-am spus să nu primeşti haimanalele astea la noi. Ce-i pasă ei de vitele noastre ?
LOCOTENENTUL *(vine în fugă cu soldaţii şi cu ţăranul cel tînăr):* Vă jupoi de vii!

ŢĂRANCA: Domnule ofiţer, nu sîntem noi de vină. S-a căţărat acolo pe furiş. Nu-i din casa noastră.■".LOCOTENENTUL: Unde-i scara? . /'ŢĂRANUL: A tras-o la ea.
."^LOCOTENENTUL *(spre Kattrin):* îţi ordon să arunci toba jos.
***(Kattrin bate mai departe.)* pKOCOTENENTUL: V-aţi învoit cu toţii. Nu scăpaţi f?:.' nici unul.**
3: ŢĂRANUL: S-o dăm jos cu prăjina. S-au tăiat mai în- jf colo nişte brazi.
(Ţăranca, în genunchi, se roagă.)* pi PRIMUL SOLDAT *(către locotenent):* îmi daţi voie să vă spun planul meu? *(îi şopteşte locotenentului ceva la ureche. Locotenentul aprobă.)* Ascultă-ncoa, c-n binele tău. Dă-te jos şi vino cu noi în oraş. Arată-ne pe mamă-ta şi nu i se întîmplă nimic. *(Kattrin continuă să bată.)
.LOCOTENENTUL *(îmbrîncindu-l deoparte):* Ce încredere l o să aibă în gura ta? *(Strigă la Kattrin.)* îţi dau * cuvîntul meu. Eu sînt ofiţer, e cuvîntul meu de onoare.
***(Kattrin bate mai departe.)* Degeaba, asta n-are nici un sfînt. ^ŢĂRANUL TÎNĂR: N-o face numai pentru mama ei. ţ! PRIMUL SOLDAT: Dacă merge tot aşa, o aud din oraş. i-pCOTENENTUL: Ne trebuie un zgomot care să acopere**
toba. Cu ce-l facem ? PRIMUL SOLDAT: Credeam că nu trebuie să facem gă- lăgie.
^¡OTENENTUL: Un alt zgomot, vită încălţată; nu un
zgomot de război. „RANUL: Să sparg lemne cu toporul. IpgOTENENTUL= Da, sparge lemne. *(Ţăranul la topo-* % \ *şi-l repede într-o buturugă.)* Mai tare, mai pşVM*te> dacă ţii la pielea ta. *ţi (Kattrin bate ceva mai încet, ca să asculte ■e^p»' Se uită îngrijorată la ţăran şi bate din ce în ce mai tare.)*

LOCOTENENTUL *(către ţăran):* E prea încct. *(Către primul soldat.)* Sparge şi tu!
ŢĂRANUL: Am numai un topor. *(Se opreşte din spart.)*
LOCOTENENTUL: Să dăm foc casci şi să o înecăm în fum.
ŢĂRANUL: N-ar folosi la nimic, domnule căpitan. Dacă văd foc cei din oraş, ştiu tot. *(Kattrin trage cu urechea şi rîde.)*

LOCOTENENTUL: îşi mai şi bate joc de noi, că rîde. Nu mai e de răbdat. 0 împuşc! Ce-o ieşi să iasă. Aduceţi arma. *(Soldaţii pleacă-n fugă să aducă arche- buza. Kattrin bate înainte.)*

ŢĂRANCA: Domnule căpitan, să-i sfărîmăm căruţa, şi o să se oprească. E singurul lor avut.

LOCOTENENTUL *(către ţăranul tînăr):* Sfărîmă-i-o! *(Către Kattrin.)* Dacă nu te opreşti, îţi sfărîmăm căruţa. *(Ţăranul tînăr dă în căruţă cu încetineală de cîteva ori, cu o bucată de lemn.)*

ŢĂRANCA: Ci mai stai odată, dobitoaco! *(Kattrin se tînguie uitîndu-se la căruţă, dar bate toba mereu.)*

LOCOTENENTUL: Nu mai vin odată boii ăia cu puşca?

PRIMUL SOLDAT: Dacă se auzea ceva din oraş, ar fi început tunurile să tragă.

LOCOTENENTUL *(către Kattrin):* Degeaba, că nu te aude nimeni. îţi mai spun o dată: lasă toba, că te împuşc.

ŢĂRANUL TÎNĂR *(aruncă lemnul cu care lovea în căruţă):* Bate, bate, nu te opri, că-i omoară pe toţi. Bate mereu! Bate mereu!...

(Soldatul îl trîntește la pămînt și bagă suli- ța-n el. Kattrin plînge, dar bate.)

ŢĂRANCA: Nu i-o băga în spinare, pentru Dumnezeu, că-l omori!

(Soldaţii vin in fugă cu archebuza.)

AL DOILEA SOLDAT: Colonelul face spume la gură. Ajungem la Curtea Marţială.

%COTENENTUL: în poziţie! *(Strigă către Kattrin, în vreme ce arma e pusă pe furcă.)* Pentru ultima dată: JJ| Nu mai bate!

(Kattrin bate mai departe, cit poate de tare, plîngînd. Soldaţii trag. Kattrin e lovită. Mai bate de cîteva ori, apoi cade încet.)

COTENENTUL: S-a terminat cu gălăgia!

(Dar ultimelor bătăi de tobă le urmează bubuitul tunurilor din oraş. Se aud clopote din depărtare şi tunuri.) ¿**PRIMUL SOLDAT:** A dracului, a izbutit!

12

Noapte. Spre revărsatul zorilor. Se aud tobele şi fluierele trupelor care se îndepărtează în marş. Anna stă pe vine în faţa căruţei, lîngă fata ei. Ţăranii, în picioare.

ŢĂRANUL *(cu duşmănie):* Ascultă, nu mai sta. A mai . V rămas un regiment şi pleacă şi el. Pleacă după el, ¡ nu poţi rămîne singură aici. **A.NNA:** Poate că o să adoarmă. *(Cîntă.)*

Nani, nani, feţişoară, Nani, scumpa mea comoară, Nu te teme de neşcine, Puică, mama-i lîngă tine. Totu-i negru şi urît, M-am ales şi eu cu-atît. Zboară înger în frumoase Haine albe, de mătase.

Le e tuturora foame, Prăjituri ai tu, şi poame, îţi aduce mama ţie Şi bomboane: o cutie. Nani, nani, cum îţi cînt... Unul doarme-ntr-un mormînt, Celălalt poate la fel. Nu mai ştiu ce-o fi cu el.

Doarme. Nu trebuia să-i vorbiţi despre copiii cumnatului.

ŢĂRANUL:-Poate că dacă nu plecai în oraş după marfă, nu se-'ntîmpla aşa.

ANNA: Sînt mulţumită că doarme.

ŢĂRANCA: Nu doarme. Nu vezi că a murit? Ar fi timpul să te grăbeşti să pleci şi dumneata. Pe-aci umblă lupii şi tîlharii rămaşi să prade — mai răi decît lupii.

ANNA *(ridicîndu-s?):* Da. *(Scoate din căruţă o pătură şi învelește moarta.)*

ŢĂRANCA: Nu mai ai pe nimeni la care să te poţi duce?

ANNA: Mai am pe cineva, pe Eilif.

ŢĂRANUL *(în timp ce Anna acoperă moarta):* Trebuie să-l cauţi. De ea avem noi grijă să fie îngropată cum se cuvine. Pleacă liniştită.

ANNA *(înainte de a se înhăma la căruţă):* Uite nişte bani de înmormîntare. *(Le numără ţăranilor cîţiva bani de argint în palmă. Dă mîna cu ei şi ţăranii, tatăl şi fiul, duc pe Kattrin afară.)*

ŢĂRANCA *(plecînd):* Grăbeşte-te!

ANNA *(se înhamă la căruţă):* Poate că o să pot trage şi singură la căruţă. Nu mai e mare lucru în ea. Trebuie să mai pun la cale vreun negoţ.

(Prin fund trece un regiment cu fluiere şi tobe.)

ANNA: Hai că merg şi eu cu voi. *(Porneşte înhămată la căruţă. Regimentul cîntă-n mers):*

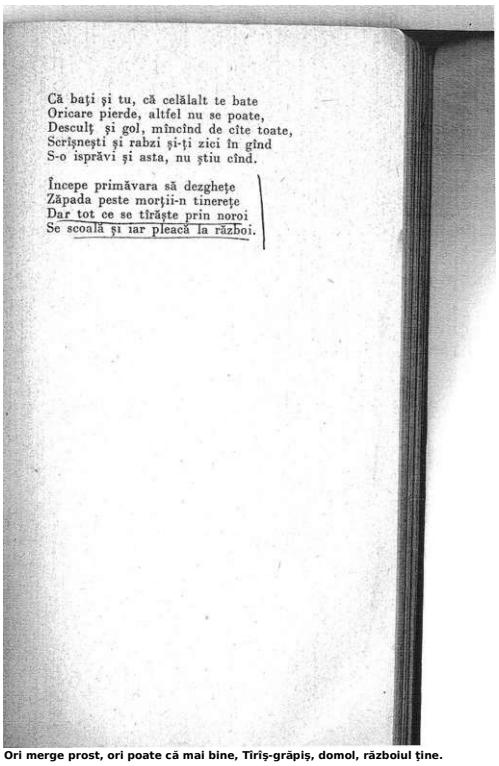

Că baţi şi tu, că celălalt te bate
Oricare pierde, altfel nu se poate,
Desculţ şi gol, mîncînd de cîte toate,
Scrîşneşti şi rabzi şi-ţi zici în gînd
S-o isprăvi şi asta, nu ştiu cînd.

Începe primăvara să dezgheţe
Zăpada peste morţii-n tinereţe
Dar tot ce se tîrăşte prin noroi
Se scoală şi iar pleacă la război.

Ori merge prost, ori poate că mai bine, Tiriș-grăpiș, domol, războiul ține.